

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

13^E JAARGANG

WOENSDAG 7 NOVEMBER 1928

No. 671

STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ „NEDERLAND” - Amsterdam
ROTTERDAMSCH LLOYD
Rotterdam

MAIL-, PASSAGIERS- EN VRACHTBOOTDIENST
HOLLAND—JAVA vice versa
via SUEZ KANAAL

JAVA—NEW YORK LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië en de
Oostkust van Noord-Amerika in
samenwerking met andere Maat-
schappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN.
Geregelde dienst tuschen Neder-
landsch-Indië, Rangoon en Calcutta.

JAVA—PACIFIC LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië, Singa-
pore en de Westkust van Noord-
Amerika.

Het Handelsblad

100 JAAR

het familieblad
der beschaafde
kringen. Elke
adverteerder
weet wat dat
zeggen wil!

Algemeen Handelsblad
Afd. Advertentiën - Amsterdam

ROTTERDAMSCH BANKVEREENIGING
ROTTERDAM · AMSTERDAM · DEN HAAG

KAPITAAL f 50.000.000
RESERVE f 20.000.000

DEPOSITO'S
CHEQUE REKENINGEN MET RENTEVERGOEDING
ALLE BANKZAKEN

ER IS MAAR EEN
KAREL I

**AFD. CENTRIFUGAAL-
POMPEN**

SERIE POMPEN
voor de meest
verschillende
doeleinden

—
**ZELF-
AANZUIGENDE
POMPEN**

—
SPOEDIG LEVERBAAR

HENGELO

**Poorters-
Toeback**
30 ct. per half ons.

Nederlandsche Hypotheekbank
Opgericht te Veendam in 1890.

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS.

Kapitaal f 4.000.000,—
Reserves ruim f 2.200.000,—
Hypotheke f 55.000.000,—
Pandbrieven f 52.000.000,—

**4 1/2 % Pandbrieven
à 99 1/2 %**

Bij omwisseling tegen ingetrokken
5 1/2 % Pandbrieven is de koers tot
15 DECEMBER a.s. 1/2 % lager.

R. MEES & ZONEN
A° 1720

Bankiers en Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

⚡

Safe-Deposit

Bezorging van alle
Verzekeringen

Nederlandsche Handel-Maatschappij

Amsterdam

Gestort Kapitaal f 80.000.000,— Statutaire Reserve f 40.000.000,—

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN 'S-GRAVENHAGE

Rente voor Deposito's:

Direct opvorderbaar . . .	2 % per jaar	6 maanden opzegging . . .	4 % per jaar
1 maand opzegging . . .	3 % „ „	12 „ „	4½ % „ „
3 maanden opzegging . . .	3½ % „ „	Voor andere en VASTE termijnen, zoomede voor groote bedragen rentevergoeding nader overeen te komen.	

SAFE-DEPOSIT

WERKSPoor AMSTERDAM

ROLLEND SPOORWEGMATERIEEL

SCHEEPSSTOOMWERKTUIGEN

SCHEEPSDIESELMOTOREN

IJS- EN KOELMACHINES

SUIKERMACHINERIEËN

IJZERCONSTRUCTIES

SCHEEPSTURBINES

POLDERGEMALEN

LOCOMOTIEVEN

STOOMKETELS

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ

ROTTERDAM

Wijnhaven 111-113

Tel. 7841-42-43-61

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied

Een modern bedrijf

NIJGH & VAN
DITMAR'S
DRUKKERIJ

is een modern bedrijf
van groote capaciteit
zoodat het de meest
omvangrijke orders
snel kan uitvoeren.
Een verzoek per te-
lefoon of briefkaart
brengt U een verte-
genwoordiger.

Wijnhaven 113
Rotterdam
Telefoon 7841
(vier lijnen)

Florilegio de Prosistas Españoles

de los períodos romántico, realista, actual, con notas
biográficas y con una breve historia de la literatura
española, compilado y ampliamente anotado

POR J. B. KERPESTEIN

Profesor de la escuela superior de altos estudios comer-
ciales, de la escuela superior técnica y de la escuela de
comercio pública.

TOMO I y II

Prijs per deel f 3.25

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ — ROTTERDAM

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 7 NOVEMBER 1928

No. 671

INHOUD.

	Blz.
HET RIJNVERKEER IN HET EERSTE SEMESTER VAN 1928 EN HET VERKEER VAN ROTTERDAM MET HET DUITSCHE ACHTERLAND VAN 1913 TOT 1926 door <i>Mr. Dr. K. F. O. James</i>	974
Eenige opmerkingen over het verbruik en de vorming van den kleinhandelsprijs van Thee in Nederland II (Slot) door <i>W. G. H. van der Zweep</i>	976
Welvaartsonderzoek in Nederlandsch-Indië door <i>Ir. E. P. Wellenstein</i>	979
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Over de Argentijnsche Tarievenpolitiek door <i>H. H. Smith</i>	980
AANTEKENINGEN:	
Makelaarsleeningen en beurscredieten in de Vereenigde Staten	982
Indexcijfers van groothandelsprijzen	984
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	985
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	985—992
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verriijn Stuart*.Assistent-Redacteur: *H. M. H. A. van der Valk*.Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam. Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonneés, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangetekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.*

6 NOVEMBER 1928.

In den toestand van de geldmarkt kwam ook deze week geen verandering. Het aanbod van geld bleef gering en de geldvraag voor de maandwisseling en de betaling van het schatkistpapier noodzaakte de markt om voor flinke bedragen bij de bank aan te kloppen. Particulier disconto noteerde dan ook vrijwel gelijk aan het officieele tarief. Woensdag scheen het, dat er van het voor de maandwisseling gereed gehouden geld iets over zou blijven en het disconto liep tot $4\frac{7}{16}$ en $4\frac{3}{8}$ pCt. terug; maar al spoedig werd weder opnieuw $4\frac{1}{2}$ pCt. toegestaan. Callgeld liep

ook weder verder op en bleef op ongeveer $5\frac{1}{4}$ pCt. eerder gevraagd en de prolongatierente, die op $4\frac{1}{2}$ pCt. teruggelopen was, liep weder tot $5\frac{1}{4}$ pCt. op.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels met f 7,5 miljoen te zijn toegenomen. De stijging is in zoover opmerkelijk, dat zij gepaard gegaan is met een niet onbelangrijke aflossing van rechtstreeks bij de Bank ondergebracht schatkistpapier. Het bedrag van dit papier daalde in de afgelopen week van f 21 miljoen tot f 2 miljoen. De beleeningen vermeerderden met f 19,3 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk geeft een teruggang van f 7 miljoen te zien.

De goudvoorraad der Bank bleef weder bijna onveranderd. De zilvervoorraad verminderde met f 600.000,—. De post papier op het buitenland steeg met f 1,4 miljoen, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een vermeerdering van f 2,9 miljoen te aanschouwen geven.

De biljettencirculatie klom met f 27,5 miljoen. De rekening-courant-saldi blijken met f 4,5 miljoen te zijn afgenomen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 5,2 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt $51\frac{1}{2}$.

* * *

De wisselmarkt was zeer stil, ook al in verband met de feestdagen in Frankrijk, België en Zuid-Duitschland. De koersen waren door het dure geld opnieuw flauwer. Londen liep tot $12.08\frac{3}{8}$ terug, na een vrij groote schommeling op Vrijdag, toen, in verband met goud onttrekkingen aan London, de koers na een zeer flauwe opening, plotseling weder op $12.09\frac{5}{16}$ steeg. Dollars daalden tot 2.4930 en Marken liepen van 59.42 tot 59.38 terug. Ook de overige wissels waren meestal aangeboden en algemeen iets flauwer.

LONDEN, 5 NOVEMBER 1928.

De geldmarkt was in het begin van de vorige week vrij vast gestemd. In de tweede helft van de week trad er echter een ontspanning in; vooral op Zaterdag was het aanbod zeer ruim. Callgeld was gemakkelijk tegen 3 pCt. verkrijgbaar. Decemberwissels werden verhandeld tegen $4\frac{1}{8}$ pCt., terwijl 3 maandwissels $4\frac{3}{8}$ pCt. noteerden.

Naar verluidt, zal de Bank van Spanje £ 2 miljoen goud naar Londen verschepen, ter bescherming van de peseta, welk bericht hier zeer gunstig ontvangen werd. Deze zending kan aan het einde van het jaar een belangrijke steun voor de geldmarkt worden.

HET RIJNVERKEER IN HET EERSTE SEMESTER VAN 1928 EN HET VERKEER VAN ROTTERDAM MET HET DUITSCHE ACHTERLAND VAN 1913 TOT 1926.

Door het douanekantoor te Lobith zijn dit jaar op verzoek van het Rotterdamsche Gemeentebestuur en na aandrang van de Stukgoedcommissie, voor het eerst halfjaarlijksche cijfers over het Rijnverkeer verzameld. Tevens is ditmaal — hetgeen eveneens een groote verbetering beteekent — een splitsing in de cijfers aangebracht al naar het betreft het verkeer op Elzas-Lotharingen en dat op de andere Rijnhavens, boven onze grens gelegen. Daar nu het Rijnverkeer op Zwitserland slechts een geringe fractie bedraagt, kan de omvang van het verkeer op de Duitse Rijnhavens eveneens geacht worden bekend te zijn.

Over deze verkeerscijfers betreffende het eerste semester van 1928 zullen wij hier een enkele opmerking mogen maken. Weliswaar kan bij ontstentenis van vergelijkende opgaven over de vorige jaren, de relatieve beteekenis der in het afgelopen semester vervoerde quanta moeilijk beoordeeld worden, maar niettemin kunnen deze in verband met de jaarcijfers sinds 1913, eenig licht werpen op de ontwikkeling van het Rijnverkeer tot het laatste halve jaar.

De eerste indruk, die bij de beschouwing der cijfers naar voren komt is deze, dat de positie van Rotterdam in het Rijnverkeer een zeer overwegende is. Van het totaal langs dezen waterweg over de grens vervoerde goederen ging immers in 1927 niet minder dan 62 pCt. over deze stad, hetgeen in dat jaar een quantum van 33.267.697 ton en in het afgelopen semester een quantum van 14.226.481 ton vertegenwoordigde. Vergelijken wij genoemd percentage met dat van vroegere jaren, dan zien we, dat Rotterdam's aandeel sinds 1913, toen het ruim 61 pCt. bedroeg, ongeveer gelijk is gebleven.

Veel minder gunstig staat het ten aanzien van de Belgische havens, wier aandeel van 25 pCt. in 1913 zakte tot ongeveer 19 pCt. in 1927, terwijl daarentegen Amsterdam evenals onze stad zijn aandeel op het vooroorlogsche peil, nl. op ruim 4 pCt., wist te handhaven.

Uit een en ander blijkt tevens, dat het Rijnverkeer met bestemming voor of afkomstig van het overige Nederland betrekkelijk sterk is toegenomen. Laten wij dit ter zijde alsook het verkeer langs den Rijn op België behalve Antwerpen, zoodat overblijft het verkeer met de drie groote Rijnmondhavens, dan bedraagt daarvan in 1927 het Rotterdamsche aandeel 79 pCt., het Amsterdamsche 6 pCt. en het Antwerpsche 15 pCt.

Wel dient hierbij in het oog gehouden te worden, dat wanneer aan de totaalcijfers de steenkolen onttrokken worden, het Rotterdamsche aandeel sterk daalt, terwijl bij uitschakeling van het overige massa-goeed het percentage onzer haven in het Rijnverkeer in het geheel niet meer zoo overwegend is.

Intusschen is het wel merkwaardig en, naar het ons voorkomt, in strijd met de gangbare meening daaromtrent, dat het aandeel van Rotterdam in het totale stukgoedverkeer langs den Rijn sinds den oorlog eerder toe- dan afgenomen is (48,6 pCt. in 1913¹⁾ tegenover 58,4 pCt. in het 1^e semester van 1928). Des te bevredigender is zulks, omdat het stukgoedvervoer langs den Rijn sinds 1913 is toegenomen. Anderzijds moeten wij echter op onze voldoening dezen domper zetten, dat bij de verklaring van een en ander niet buiten beschouwing mag worden gelaten, dat ondanks de zoeven signaleerde toeneming, toch heel wat stukgoed ten gevolge der gewijzigde Duitse spoorwegpolitiek van den Rijn wordt afgeleid, en dat waarschijnlijk de andere havens daarvan nog meer de dupe zijn geweest dan Rotterdam.

¹⁾ Eigenlijk is dit percentage een weinig te laag, daar uit het totaal van het stukgoederenverkeer langs den Rijn in 1913 niet het stukgoederenverkeer op de Belgische havens (behalve Antwerpen) kon worden gelicht.

Een splitsing in massa-goeed¹⁾ en stukgoed ten aanzien van het Amsterdamsche rijnverkeer toont aan, dat de sinds 1913 geboekte winst bijna geheel het gevolg is van een opkomende deelneming dezer haven in het massa-goeedverkeer en niet verklaard moet worden uit een vermeerdering van zijn aandeel in het vervoer van stukgoed. De achteruitgang van Antwerpen sinds de vóór-oorlogsche jaren betreft daarentegen zoowel het massa- als het stukgoed.

Bezien wij nu de cijfers van het 1^e semester van 1928 afzonderlijk, en deze gesplitst naar het verkeer op de Fransche en op de Duitse Rijnhavens, dan valt dadelijk op, in hoe sterke mate Rotterdam sinds 1913 uit het Rijnverkeer met Straatsburg gedrongen is. Uiteraard zijn hier de surtaxes d'entrepôt et d'origine de grootste schulden. Wel heeft Rotterdam in het verkeer den Rijn op, voornamelijk door een belangrijk transport van kolen (uit Engeland en vooral Zuid-Limburg), zich nog op 48 pCt. van het totaal weten te handhaven, maar in het zee-waartsche verkeer is zijn aandeel tot 18,4 pCt. teruggebracht, hetgeen voor een overwegend deel geweten moet worden aan de omstandigheid, dat de Elzassische potasch en soda tegenwoordig geheel over Antwerpen gaat (in het afgelopen semester langs den Rijn 141.174 ton).

Een lichtpunt in deze voor onze haven zoo ongunstige ontwikkeling, kan slechts geacht worden gelegen te zijn in de omstandigheid, dat in het stukgoedverkeer, vooral dat naar Straatsburg, het Rotterdamsche aandeel niet zoo gering is als in verband met de nadeelige positie onzer haven te dezen aanzien, wellicht verwacht kon worden. De volgende opgaven over het afgelopen semester kunnen zulks aantonen.

	Stroomaf	Stroomop	Tezamen
<i>Massagoed</i>			
Rotterdam	1.386	115.995	117.381
Antwerpen	7.876	137.032	144.908
<i>Massaal stukgoed</i> (bijna alleen kunstmest)			
Rotterdam	3.747	1.168	4.914
Antwerpen	141.189	2.942	144.131
<i>Ander stukgoed</i>			
Rotterdam	52.355	31.408	83.763
Antwerpen	99.842	17.978	117.820
<i>Totaal</i>			
Rotterdam	57.487	148.571	206.058
Antwerpen	248.907	157.952	406.859

Een vergelijking met de cijfers van 1913 (ontleend aan de Duitse „Binnenwasserwegstatistik“) betreffende het verkeer op den Elzasser Rijn, waarbij die van het afgelopen jaar verdubbeld zijn, doet verder duidelijk uitkomen, wat Rotterdam aan dit achterland verloren heeft.

	1913	1928	
uit Rotterdam	320.000 t.	148.571 t.	(= 46,4% v. 1913)
uit Antwerpen	108.520 „	157.952 „	(= 145,6% „ „)
naar Rotterdam ±	20.000 „	57.487 „	(= 287,4% „ „)
naar Antwerpen ±	7.500 „	248.907 „	(= 3319,2% „ „)

Wanneer wij onze aandacht bepalen bij de cijfers van het zoo veel belangrijker Rijnverkeer met Duitschland, dan doet zich een geheel ander beeld voor. Primo reeds dadelijk, omdat de quanta hier zooveel grooter zijn dan in het Elzasser verkeer, secundo omdat het massa-goeedverkeer daarbij zulk een belangrijker rol speelt, tertio omdat het Rotterdamsche aandeel dit keer zeer overwegend is, quarto omdat ook Amsterdam in dit verkeer een woordje meespreekt.

Het eerste punt behoeft geen verdere toelichting na de vermelding, dat in het 1^e semester van dit jaar het verkeer tusschen de drie hier genoemde rijnmondhavens en den Duitse Rijn 17.387.457 ton, dat op Elzas Lotharingen slechts 621.740 ton bedroeg.

¹⁾ Onder massa-goeed wordt hier verstaan graan, lijnzaad, erts, steenkool, steen, ruw ijzer, minerale oliën, hout.

Wanneer men in aanmerking neemt, dat van eerstgenoemd quantum niet minder dan 14.020.423 ton over Rotterdam ging, en daarbij in het oog houdt, dat het goederenverkeer ter zee onzer haven in hetzelfde tijdperk 17.495.659 ton bedroeg, dan volgt uit een en ander tevens, welk een innig verband — vooral wat het massagoed betreft, — tusschen het verkeer langs den Rijn met het Deutsche achterland, en het goederenverkeer ter zee, in onze haven bestaat.

Wat in het bijzonder het rijnverkeer op Duitschland in het afgelopen halve jaar aangaat, zoo belemmert, gelijk gezegd, het ontbreken van cijfers over het 1e semester van 1927 ten zeerste het trekken van conclusies daaromtrent. Toch menen wij te mogen aannemen, dat dit semester voor de rijnvaart op Duitschland niet ongunstig was, voorzover het betreft het verkeer stroomafwaarts. Omgekeerd echter liet het vanuit de zeehavens verscheepte quantum in verhouding tot 1927 te wenschen over, zulks voornamelijk door het achterwege blijven van groote graan- en ertstransporten, en in mindere mate ook door het afnemen van het kolenvervoer.

Met dat al bedroeg in dit semester het transport der massaproducten tusschen de zeehavens en den Deutschen Rijn nog steeds 13.861.587 ton of 80 pCt. van dit transport in totaal. Over Rotterdam ging hiervan 11.821.892 ton of 85 pCt. Het naar gewicht zooveel geringer, maar naar waarde en voor de bedrijvigheid in de haven zooveel belangrijker stukgoed (massaal stukgoed als kunstmest, rijst, peulvruchten, sojaboonen, grondnoten, ruwe suiker, enz. inbegrepen) verdeelde zich over de drie havens als volgt: Rotterdam 62 pCt., Amsterdam 13 pCt. en Antwerpen 25 pCt.

Voor een overzicht der absolute quanta, welke in dit semester vervoerd werden, mogen wij naar de volgende tabellen verwijzen.

Totaal Generaal van het Rijnverkeer op Duitschland.

	Stroomaf	Stroomop	Tezamen
Rotterdam	7.219.789	6.800.634	14.020.423
Amsterdam	855.159	300.236	1.155.395
Antwerpen	1.379.696	831.943	2.211.639

Totaal steenkool in het Rijnverkeer op Duitschland.

Rotterdam	5.946.428	333.553	6.279.981
Amsterdam	399.099	61.940	461.039
Antwerpen	529.143	1.016	530.159

Totaal ander massagoed in het Rijnverkeer op Duitschland.

Rotterdam	135.274	5.406.637	5.541.911
Amsterdam	117.216	111.255	228.471
Antwerpen	184.081	635.945	820.026

Totaal massaal stukgoed in het Rijnverkeer op Duitschland.

Rotterdam	115.634	208.167	323.801
Amsterdam	7.239	6.390	13.629
Antwerpen	135.391	10.713	146.104

Totaal stukgoed in het Rijnverkeer op Duitschland.

Rotterdam	1.022.453	851.277	1.873.730
Amsterdam	331.605	120.651	452.256
Antwerpen	531.081	184.269	715.350

Hebben wij hierboven gesproken van de mogelijkheid, dat de politiek der „Seehafenausnahmetarife” geleid heeft tot een inkrimping van met name het stukgoedverkeer over den Rijn, niet zoo gemakkelijk is het dit voor onze haven funeste gevolg op grond der beschikbare statistieken, in cijfers uit te drukken. De tabellen, die hiervoor de beste diensten zouden kunnen bewijzen, zijn de gedetailleerde en districtsgewijze opgestelde Deutsche spoorwegstatistieken en „Binnenwasserweg”-statistieken. Helaas echter worden deze beide niet dan met groote vertraging gepubliceerd (de meest recente cijfers zijn die van 1926). Dit is intusschen niet het eenige bezwaar. Een ernstiger belemmering is nog, dat Nederland (evenals b.v. België) in

die tabellen slechts als één district wordt beschouwd, zoodat het verkeer der Deutsche districten per rail en per schip wèl met geheel ons land, maar nièt alleen met bijv. Rotterdam er uit gelezen kan worden. Zoolang de Deutsche statistieken op dit punt niet worden uitgebreid — waarop uiteraard wel niet veel kans zal bestaan — of de Nederlandsche Spoorwegen een bij de Deutsche aansluitende statistiek opstellen, zullen wij derhalve ons met benaderende berekeningen moeten tevreden stellen.

Niettemin hebben wij de cijfers van beide even genoemde statistieken eens gegroepeerd en naast elkaar gelegd om na te gaan, welke tusschen 1913 en 1926 de ontwikkeling is geweest van het verkeer per wagon en per schip tusschen het Deutsche achterland van Rotterdam (d.i. ongeveer Duitschland ten Westen van den Rijn Rheine—Eger) eenerzijds, en Hamburg, Bremen, Emden, Nederland en België anderzijds.

Het bleek ons hierbij, dat men, voorzover betreft de jaren vóór 1926, zeer stellig in het algemeen niet kan spreken van een overvleugeling van het verkeer te water door dat per rail. Integendeel was het, in het algemeen gesproken, het vervoer langs de spoorwegen, dat van de inkrimping van den invoer van genoemd achterland het meest te lijden had, en het minste van de uitbreiding van den uitvoer profiteerde. Slechts in het verkeer met Zuid-Duitschland wijzen de cijfers zeer duidelijk de gevolgen der (in 1926 trouwens nog niet zoo sterk als thans doorgevoerde) nieuwe spoorwegpolitiek aan. Uit deze cijfers blijkt nl., dat terwijl het spoorwegverkeer bij den invoer van dit gebied zeer toegenomen is, het Nederlandsche (Rotterdamsche) deel desondanks verminderde, en zulks terwijl dat van Hamburg met meer dan honderd procent toenam¹⁾. Hetzelfde doet zich in sterker mate voor bij den uitvoer van Zuid-Duitschland naar zee. Daar is het totaal spoorwegverkeer zelfs bijkans verdubbeld²⁾, hetgeen echter wederom vrijwel geheel te danken is aan de zeer sterke uitbreiding van het verkeer per rails naar Hamburg en Bremen, terwijl het ditmaal speciaal het verkeer den Rijn af naar België (Antwerpen) is, welke aan dezen opbloei van het spoorwegverkeer tol heeft moeten betalen.

Hoe deze verschuivingen de onderlinge verhouding tusschen de verschillende zeehavendistricten en meer in het algemeen tusschen het spoorwegverkeer en het scheepvaartverkeer hebben beïnvloed, kan blijken uit de tabellen, welke aan het eind van dit artikel zijn opgenomen.

Al is verder, gelijk opgemerkt, van een verdringing van den waterweg door het transport per wagon op het eerste gezicht weinig te bespeuren, een nader onderzoek der cijfers geeft ook voor andere gebieden dan Zuid-Duitschland, bijv. voor het Roergebied, wel aanwijzingen, dat de pogingen der Deutsche spoorwegen geen doel hebben gemist.

Zoo toont ons weliswaar de statistiek, dat door een groote toeneming van het massagoedverkeer de verhouding in het transport per rail en per schip van

¹⁾ De uit de zeehavendistricten naar Zuid-Duitschland per rail vervoerde quanta waren als volgt:

	1913	1925	1926
uit Nederland	56.121	71.067	52.099
„ België	87.616	118.071	91.054
„ Hamburg	119.549	309.124	299.545
„ Bremen	151.422	159.652	143.847
„ Emden	5.177	19.081	16.810
Tezamen	419.885	676.995	603.355

²⁾ De naar de zeehavendistricten uit Zuid-Duitschland per rail vervoerde quanta waren als volgt:

	1913	1925	1926
naar Nederland pl.m.	42.276	58.826	67.249
„ België	116.426	49.193	161.800
„ Hamburg	169.011	247.906	327.796
„ Bremen	53.713	72.827	128.505
„ Emden	2.437	4.100	3.902
Tezamen pl.m.	383.863	432.852	689.252

het Roergebied naar de zeehavens van 9 : 10 in 1913 tot 5 : 17 in 1926 is gewijzigd¹⁾, daartegenover staat echter, dat de Deutsche spoorwegen het verkeer tusschen de Roer en de Deutsche havens geheel op het oude peil wisten te handhaven. Het is derhalve alleen door den achteruitgang van den export per rail naar Nederland (Rotterdam) (en in veel mindere mate naar België), dat de vermindering van het spoorwegverkeer in den uitvoer van het Roergebied is teweeggebracht. Wel is tot op zekere hoogte dit verlies voor Rotterdam opgeheven door de fenomenale uitbreiding van het stroomafwaartsch verkeer op den Rijn, maar men verlieze daarbij niet uit het oog, dat deze, zooals wij in den aanvang van dit artikel zagen, voornamelijk door den vermeerderden uitvoer van massagoederen veroorzaakt werd, terwijl het verloren gegane spoorwegverkeer hoofdzakelijk stukgoed betrof.

Wat den import van het Roergebied over de zeehavendistricten betreft, zien wij een veelal parallel verloop. De achteruitgang van dezen aanvoer heeft nl. weliswaar het spoorwegverkeer zwaarder getroffen dan het Rijnverkeer, maar wederom blijkt bij splitsing der cijfers, dat het alleen de vermindering van het spoorwegverkeer uit Nederland (en ditmaal óók, ja vooral, uit België) is, die de daling van den totalen aanvoer per rail uit de zeehavens veroorzaakte. En dit terwijl de import per rail uit Hamburg en Bremen zelfs toenam!

Daarbij komt, dat Nederland (Rotterdam) zich hier niet kan troosten met een vergrooting van het Rijnvervoer, want, gelijk opgemerkt, onderging ook dit trafiek een achteruitgang.

Uit al deze cijfers komt, ondanks den aanvankelijken indruk, door de totaalcijfers veroorzaakt, duidelijk tot uiting, dat de „Seehafenausnametarife” reeds in 1926 het spoorwegverkeer met Nederland zeer hadden weten te treffen²⁾. Dat zij haar doel hadden bereikt, behoeft gelukkig niet getuigd te worden.

Evenmin kon geconstateerd worden, dat het Rijnverkeer zelf van deze uitzonderingstarieven belangrijke nadeelen ondervond. Dat dit laatste niet het geval was, moge hier echter allerminst uit volgen, nog minder; dat zulks sinds 1926 niet het geval is geworden.

Met te grooter belangstelling zien wij dan ook de statistieken van 1927 en 1928 tegemoet, welke wellicht zullen kunnen aantoonen, of de protectionistische spoorwegpolitiek van Duitschland ten aanzien van zijn zeehavens verder niet alleen het spoorwegverkeer met Nederland, maar ook het Rijnverkeer met ons land rechtstreeks heeft kunnen aantasten.

Wij zullen deze beschouwingen mogen besluiten met eenige tabellen, welke wij uit de hier behandelde statistieken hebben gedistilleerd, en waarin de verhou-

¹⁾ In absolute cijfers (tonnen) weergegeven, was de ontwikkeling van den uitvoer van het Roergebied naar (via) de Noordzeehavens als volgt:

	1913	1925	1926
per wagon	13.528.670	5.548.041	10.227.443
per schip	15.571.903	22.265.854	34.378.260

²⁾ De hier behandelde spoorwegstatistieken kunnen in het algemeen geen inzicht geven in de gevolgen der afschaffing van de „Binnenwasserumschlagtarife”, daar zij niet aangeven, in hoeverre het spoorwegverkeer van en naar de Deutsche Rijnhavendistricten voor die districten zelf bestemd of daaruit afkomstig is, dan wel voor overslag in het rijnschip bestemd of per rijnschip aangevoerd is. Toch kunnen de volgende cijfers voor de districten Wurtemberg en Beieren wel eenige aanwijzingen te dezen aanzien geven.

Daalde het spoorwegverkeer tusschen Beieren enerzijds en Mannheim, Rheinau en Ludwigshafen anderzijds van 574.312 ton in 1913 tot 495.835 ton in 1926, in dezelfde jaren steeg het spoorwegverkeer tusschen Beieren en Hamburg-Bremen van 248.954 ton tot 566.597 ton in 1926. En terwijl het spoorwegverkeer tusschen Wurtemberg .. Mannheim e.a. van 1.689.946 ton in 1913 tot 1.572.864 ton in 1926 daalde, nam wederom het spoorwegverkeer tusschen Wurtemberg en Hamburg-Bremen toe, en wel van 76.089 ton in 1913 tot 124.657 ton in 1926.

ding tusschen de verschillende havendistricten en tusschen spoor- en waterweg sinds 1913 is uitgedrukt.

Het Roergebied ontvangt in pCt. van den totalen aan- of uitvoer.

	1913		1925		1926	
	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip
Uit Nederland	3,3	70,4	2,8	73,7	2,9	71,—
„ België	3,4	9,5	0,8	5,6	1,—	5,3
„ Hamburg ..	0,7	0,4	1,2	0,3	1,1	0,5
„ Bremen . . .	0,6	—	0,9	0,7	0,7	0,8
„ Emden	0,2	11,5	0,3	13,7	0,2	16,5
Totaal-Generaal	8,2	91,8	6,—	94,—	5,9	94,1
	100 pCt.		100 pCt.		100 pCt.	

Het Roergebied verzendt in pCt. van den totalen aan- of uitvoer.

	1913		1925		1926	
	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip
Naar Nederland	17,3	31,8	5,4	55,4	3,9	57,9
„ België ..	10,2	17,1	5,—	17,2	5,—	13,5
„ Hamburg	11,7	0,1	5,9	0,2	7,5	0,1
„ Bremen .	5,8	—	3,4	2,1	4,9	1,7
„ Emden ..	1,5	4,5	0,3	5,1	1,6	3,9
Totaal	46,5	53,5	20,—	80,—	22,9	77,1
Totaal-Generaal	100 pCt.		100 pCt.		100 pCt.	

Zuid-Duitschland ontvangt in pCt. van den totalen aan- of uitvoer.

	1913		1925		1926	
	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip
Uit Nederland	± 1,1	± 79,3	2,—	63,9	1,5	66,6
„ België . . .	„ 1,7	„ 12,4	3,3	17,—	2,7	15,8
„ Hamburg	„ 2,4	„ —	8,7	0,1	8,7	—
„ Bremen . .	„ 3,—	„ —	4,5	—	4,2	—
„ Emden ..	„ 0,1	„ —	0,5	—	0,5	—
Totaal	± 8,3	± 91,7	19,—	81,—	17,6	82,4
Totaal-generaal	100 pCt.		100 pCt.		100 pCt.	

Zuid-Duitschland verzendt in pCt. van den totalen aan- of uitvoer.

	1913		1925		1926	
	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip	p. rail	p. schip
Naar Nederl.	± 2,2	± 52,4	3,6	52,—	2,4	57,—
„ België . .	„ 6,1	„ 27,6	2,9	21,8	5,7	18,6
„ Hamburg	„ 8,8	„ —	15,—	—	11,6	—
„ Bremen	„ 2,8	„ —	4,4	—	4,6	—
„ Emden	„ 0,1	„ —	0,3	—	0,1	—
Totaal	± 20,—	± 80,—	26,2	73,8	24,4	75,6
Totaal-generaal	100 pCt.		100 pCt.		100 pCt.	

K. F. O. JAMES.

EENIGE OPMERKINGEN OVER HET VERBRUIK EN DE VORMING VAN DEN KLEINHANDELSPRIJS VAN THEE IN NEDERLAND.

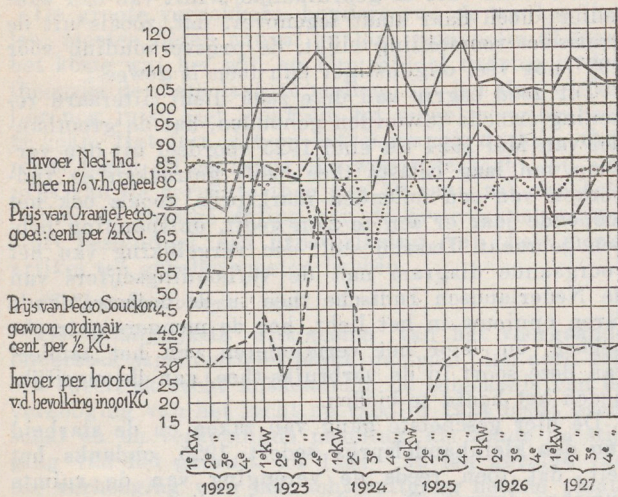
II (Slot).

Ook in de jaren na 1919 valt het op, hoe de eerder beschreven gedragslijn van de mengers in het aandeel van de Nederlandsch Indische thee in den gezamenlijken invoer tot uitdrukking komt. Tegenover de toppen van de prijseurve in 1923 (1e en 4e kwartaal), 1924 (4e kwartaal) en 1925/26 (4e/1e kwartaal) staat steeds een daling van de lijn der Nederlandsch Indische thee.

De omgekeerde betrekking kan evenzeer duidelijk uit de grafische voorstelling worden afgelezen, waarbij nog zij opgemerkt, dat ook in 1927 aan een stijging van de lijn der Nederlandsch Indische thee door een daling van den gemiddelden prijs van deze soort wordt beantwoord, waarbij bovendien de gemiddelde prijs van de Chineesche thee steeg.

Hoezeer overigens in de laatste tien jaar de betekenis van de Indische thee in het binnenlandsche verbruik is blijven toenemen, volgt uit de, in den aanhef dezes, dienaangaande medegedeelde verhoudingscijfers. Het feit, dat deze in de jaren 1920—'22 nog boven het hooge verhoudingscijfer van 1927 uitkwamen, vindt in de lage prijzen gedurende de eerstgenoemde jaren zijn ongedwongen verklaring. Hieraan zij toegevoegd, dat het aandeel van de Indische thee in de

Het verband tusschen den prijs en invoer van
Nederlandsch-Indische thee.

eerste maanden van 1925 78,9 pCt., van 1926 76,8 pCt., van 1927 78 pCt. en thans 85 pCt. beliep.

Er werd reeds terloops de aandacht op gevestigd, dat het aanwijzen van het verband tusschen den theeprijs en den invoer van Nederlandsch Indische thee hier te lande geen verklaring vormt van de eindoorzaken, die het aandeel van de laatste in den geheelen invoer bepalen; tenslotte vloeien deze, in de voortbrenging, den ruil en het verbruik liggende, diepere oorzaken evenwel in den prijs tezamen, zoodat die als de naastbijliggende oorzaak, welke de plaats der Indische thee in het verbruik bepaalt, mag worden beschouwd.

Zoo blijft ook de vraag buiten bespreking, of en in hoeverre het stijgen van het aandeel der Indische thee werd bevorderd door de — theoretisch te veronderstellen — versterking van de aantrekkende werking van het specifieke recht op de dure soorten — dus thans onze koloniale theeën — als gevolg van het verhoogen van dit recht in 1924. Blijkens hun adres aan de Tweede Kamer van 1883 werd een invloed van deze aard door Amsterdamsche en Rotterdamsche aanvoerders van Javaansche thee als vaststaand aangenomen.

De hier beschreven prijsverheffingen vielen met een tijdelijken achteruitgang van de koopkracht der arbeidersbevolking, die het leeuwendeel van de theedrinkers levert, samen. Met name te Amsterdam vormen de arbeiders, die met hun gezinnen door het dalen van de ruilwaarde hunner loonen werden getroffen, zulk een aanzienlijk deel van de gezamenlijke verbruikers, dat er van hun kring uit een zeer drukken invloed op de geheele behoeftenbeweging moet zijn uitgeoefend. Dat er desniettemin van dezen druk slechts weinig in de statistiek van den theeinvoer, nadat de storende invloeden daaruit zijn verwijderd, kan worden aangetoond, vloeit onder meer voort uit de omstandigheid, dat de prijsstijgingen in den groothandel niet geheel op den winkelprijs konden worden verhaald.

En deze verzwakte overbrenging van de verhooging van de marktprijzen in de kleinhandelsrijzen was niet alleen van langen duur, zij was, gelijk nog zal worden aangetoond, van geheel anderen aard dan de vertragende werking bij de vorming van de kleinhandelsrijzen door het veranderen van de menging. Daarbij heeft de, tijdens de prijsverheffingen — op 12 Mei 1924 — ingevoerde verhooging van het invoerrecht op thee van 12½ op 37½ cent per ½ KG, op welke bereids de aandacht werd gevestigd, de voor een soepele aanpassing reeds bestaande belemmeringen nog versterkt.

Deze gang van zaken verklaart mede, hoe de „Statistiek-Commissie” aan de hand van het oordeel van deskundigen tot de gevolgtrekking is gekomen, dat de

verhooging van het recht geen verandering in de verbruikte hoeveelheden heeft gebracht, hetgeen overigens ten aanzien van het jaar 1926 niet „volstrekt” zeker is.

Het recht op thee wordt naar het gewicht geheven en het heeft dus de eigenschap van alle gewichtsrechten, om in druk te verminderen naar mate de prijs stijgt. Dat had tengevolge, dat de schatkist, die in de jaren van 1900 tot 1913 hoogstens 43 pCt. en minstens 27 pCt. van de marktwaarde der thee tot zich trok, hetgeen ongeveer met den druk in 1920 en '21 overeenkomt, zich na de prijsstijgingen in 1922 slechts 20 pCt. en in 1923 zelfs niet meer dan 14 pCt. zag toevallen.

Van het standpunt van de schatkist beschouwd is het duidelijk, dat men op het herstel van de vroegere verhouding bedacht is geweest, waarbij de toenmaals onbevredigende stand van de staatsfinanciën aanleiding was, om er meteen nog een schepje boven op te doen. Zoo bedroeg het recht in 1924 gemiddeld 41,8 pCt. van de marktwaarde, in 1926 40 pCt. en in 1927 ruim 46 pCt.

Dadelijk nadat in September 1923 de voorgenomen verhooging van het invoerrecht bekend werd, zijn groote hoeveelheden thee in het vrije verkeer nedergelegd. In het laatste kwartaal van genoemd jaar beliepen deze 3 miljoen KG boven de gewone hoeveelheid en tusschen 1 Januari en 11 Mei 1924 kwamen daar nog 7,7 miljoen KG bij, tezamen dus 10,7 miljoen KG. Volgens een mededeeling van Pakhuismeesteren van de Thee waren die groote, laag belaste voorraden tegen het eind van 1925 geheel in het vrije verkeer gebracht.

De gezamenlijke inslag in het vrije verkeer beliep in 1923—'25 29.141.000 KG, of gemiddeld 9.714.000 KG per jaar, hetgeen een stijging van 528.000 KG boven het jaarlijksch gemiddelde van het tijdperk 1919—'22 beteekent. Het jaar 1926, derhalve het eerste met een gewonen invoer, staat dan weder 429.000 KG boven het gemiddelde van 1919—'22, doch het blijft 99.000 KG beneden 1923—'25, terwijl de invoer gedurende 1927 1.017.000 KG boven het gemiddelde van 1919—'22 en 489.000 KG boven 1923—'25 uitsteekt.

Het is dus inderdaad mogelijk, dat zich in 1926 een remmende werking van het verhoogde invoerrecht heeft doen gelden, maar ook niet meer dan „mogelijk”. Want om dit aannemelijk te maken, moet men veronderstellen, dat er op het eind van 1925 in het geheel geen voorraden in het vrije verkeer meer zijn geweest, zoodat men in het volgende jaar niet op ouden voorraad heeft kunnen teren. Voorts moet worden bedacht, dat naast de verhooging van het recht, die in hoofdzaak op het herstellen van den ouden toestand neerkwam, dan toch ook de groote stijging van de marktprijzen sinds 1921, die juist in 1926 haar toppunt bereikte, voor het verminderen van de door het verbruik opgenomen hoeveelheid thee ten opzichte van 1923—'25 — met bijna 1 pCt.! — aansprakelijk dient te worden gesteld.

En ook dan staat men nóg voor het raadsel, hoe het mogelijk is, dat een recht, hetwelk tot 1925 geen belemmering bleek voor een stijging van den jaarlijkschen inslag in het vrije verkeer met gemiddeld ruim een half miljoen KG in 1926 — en alléén in 1926 — plotseling oorzaak wordt van een vertraging in het toenemen van den invoer, terwijl de stijging van den kleinhandelsprijs reeds sedert het begin van 1925 tot staan was gekomen!

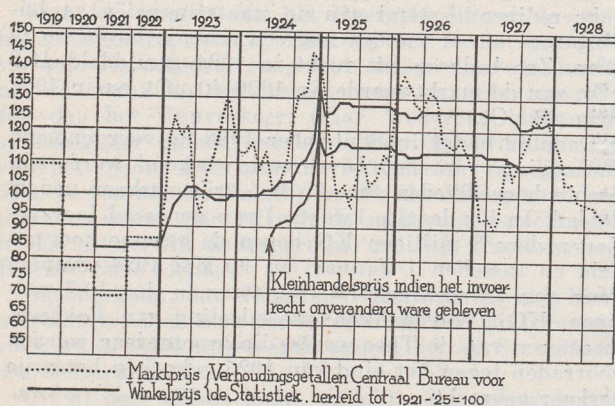
Doch in ieder geval staat het vast, dat de invoer sedert 1919 zeer aanzienlijk toenam, welke dan ook de belemmeringen voor deze vermeerdering mogen zijn geweest.

Per hoofd van de bevolking is hiervan evenwel niet veel te bespeuren: in 1919—'22 en in 1923—'25 beliep de invoer per hoofd 1,34 KG, in 1923 1,28 KG en in 1927 wederom 1,34 KG. Naast de bedenkingen, die reeds tegen het leggen van een eng verband tusschen

den invoer per hoofd van de bevolking en de thee-drinkgewoonte werden ingebracht, moet echter ten aanzien van het jaar 1926 nog in het bijzonder worden bedacht, dat toen het snelle dalen van de toenemingscoëfficiënt der bevolking — gevolg van het achteruitgaan van het geboortecijfer — voor een stijging van dien factor als gevolg van een vestigingsoverschot heeft plaats gemaakt, terwijl de snelheid van den bevolkingsaanwas in 1927 wederom afnam.

Het verminderen van den invoer per hoofd van de bevolking in 1926 berust dus op een toevallige schommeling in het zielental en wie uit deze vermindering gevolgtrekkingen ten aanzien van het werkelijke verbruik maakt, legt een verband tusschen het zielental en de grootte van den invoer, dat inderdaad niet aanwezig is.

Het verloop van markt- en winkelprijzen van thee 1919-'28.

In het theebericht over 1922 van het Nederlandsch Weekblad voor Kruidenierswaren werd aangaande de toen ter tijd tusschen de markt- en de kleinhandels-prijzen bestaande verhouding opgemerkt: „neemt men aan, dat de laagste prijzen in den winkel verpakt 90 cent per ½ KG bedroegen — een prijs waarmede pakkers en mengers oorspronkelijk goed konden uitkomen — en dat die prijs thans 110 cent bedraagt, dan is het duidelijk, dat de Hollandsche theevepaker thans niet uitkomt op basis der laatste marktprijzen voor Nederlandsch Indische thee.”

Deze voor de mengers en pakkers ongunstiger geworden prijsverhouding is in het bovenstaande diagram uitgebeeld. Uit die curve spreken derhalve uitsluitend de wisselingen in de ruimte tusschen de groothandels- en de winkelprijzen, maar — evenals over de prijzen zelve — zegt zij niets omtrent het deel dat de eerste van de laatste uitmaken.

Het verminderen van de speling tusschen in- en verkoopprijzen, waarvan het „Theebericht” gewaagde, blijkt in 1923 en 1924 nog te zijn voortgeschreden, terwijl er daarna schijnbaar weder een aanmerkelijke verruiming intrad, welke slechts in 1926 en op het eind van 1927 gedurende korten tijd werd verbroken.

De vergrooing van de speling in de jaren 1925—'27 verdwijnt evenwel voor een aanzienlijk deel, indien de storende invloed van de verhooging van het invoerrecht op den kleinhandelsprijs wordt weggewerkt. Het verloop, dat de kleinhandels-curve gehad zou hebben, indien het invoerrecht onveranderd ware gebleven — aangenomen dat daarvoor dan geen andere prijsverheffing in de plaats zou zijn getreden — doet dit duidelijk zien.

Als voorbeeld, hoeveel minder voordelig dan voorheen de prijsverhoudingen aldus gedurende een groot deel van de jaren 1922—'27 voor den groothandel zijn geweest, diene dat — blijkens mededeeling uit vakkringen — op het laatst van 1927 de gemiddelde veilingprijs van de thee te Amsterdam 100 cent per ½ KG beliep en toen de kleinhandelsprijs op 150 tot 155 cent stond. Uit het verschil moest niet alleen het invoerrecht van 37½ cent worden bestreden, maar ook alle kosten van verwerking, verpakking, vervoer, reizigers, agenten en winkeliers¹⁾.

Een dergelijke wanverhouding moet wel tot de uitzonderingen hebben behoord, want zij laat niet eens meer ruimte voor de gebruikelijke winst van den winkelier; doch daar staat tegenover, dat, zooals uit de grafische voorstelling blijkt, de prijsverhouding vóór 1927 nog veel ongunstiger dan toen is geweest.

Tot goed begrip van deze zaak dient uiteraard rekening ermee te worden gehouden, dat de groothandel van Mei 1924 tot eind 1925 voordeel uit den verkoop van laag belaste thee heeft getrokken en tijdperken van een dalenden marktprijs, zooals ook het loopende jaar er een te zien geeft, ontspanning hebben gebracht. Daarbij stelt een vergelijking van het voorgaande diagram met de verhoudingscijfers van de Nederlandsch Indische thee in de desbetreffende jaren opnieuw in het licht, hoe de mengers getracht hebben, om door het verminderen van het aandeel van deze soort in de verbruiks-thee, aan de moeilijkheden het hoofd te bieden.

De hier geschetste gang van zaken en de starheid van den kleinhandelsprijs sedert 1925, ondanks het feit dat toen reeds de verenging van de ruimte tusschen dezen prijs en den marktprijs aanwezig was, laten zich niet voldoende door een te veronderstellen ongeneigdheid van de verbruikers, om een hooger prijs te betalen, verklaren. Immers, wanneer men de stijging van den winkelprijs der thee vergelijkt met die van het verhoudingsgetal der groot- en dat der kleinhandelsprijzen, (beide Jan.—Aug. '28 150 bij 1913 = 100) en met die van de kosten van het levensonderhoud te Amsterdam, (Sept. '28 169,2—169,3 bij 1911—'13 = 100), dan blijkt deze niet ongewoon groot:

Kleinhandelsprijs van thee per ½ KG uitgedrukt in cent, volgens opgaaf van het Gemeentelijk Bureau van Statistiek te Amsterdam

Soorten	1913/ 1914	1919 Juli	1923 Maart	1924 Dec.	1926 Maart en daarna
Soort A	125	120	145	170	170
Soort B	150	130	145	155	150
Soort C	200	200	200	215	235

Een vermindering van de voorkeur voor thee is evenmin aannemelijk²⁾, terwijl de koopkracht van de arbeiders sedert 1925 weder herstelde.

Behalve aan den onderlingen strijd van de groothandelaren om den binnenlandschen afzet, zal het stokken van de stijging der kleinhandelsprijzen dan ook veeleer aan de opkomst van de zogenaamde speciaal-zaken dienen te worden toegeschreven. De houders van deze winkels mengen hun eigen thee en koffie en vormen door hun prijsbepaling een voortdurende bedreiging van het monopolie van het merkartikel der pakkers.

Over het aantal en den invloed van deze speciaal-zaken moet men niet licht denken: er zijn thans te Amsterdam niet minder dan 292 winkels, uitsluitend voor den verkoop van thee en koffie, bij een aantal van 1800 algemeene kruidenierswinkels. Behalve in een lagen prijs, vinden zij hun bestaansmogelijkheid in het feit, dat de gehechtheid van de verbruikers aan het merkartikel geringer is gebleken, dan door sommigen wordt aangenomen.

Deze betrekkelijke losheid van het publiek ten opzichte van het verpakte artikel maakt het ook gemakkelijker voor den winkelier om, indien de prijsverhoudingen daartoe maar eenigszins gelegenheid bieden, te trachten losse thee in plaats van verpakte aan zijn klanten te slijten; de natuurlijke neiging van den middenstander om zijn onafhankelijkheid tegenover den groothandelaar zoo goed mogelijk te handhaven, dringt hem in dezelfde richting. Hierbij komt nog, dat te Amsterdam door een van de bekendste verpakkers aan niet minder dan 4600 klein-„handelaren” met korting wordt geleverd, dus aan 3000 meer dan

¹⁾ Markt- en detailprijzen van thee, (als voren).

²⁾ Ook hierop kan door de beperkte ruimte niet verder worden ingegaan.

er eigenlijke kruideniers zijn, hetgeen het belang van deze laatsten bij het verpakte artikel uiteraard vermindert.

De groote verpakkers, houders van de merkartikelen, moeten dezen aanval op hun monopolie afslaan, het koste wat het wil, en hun middel daartoe is den theeprijs dermate laag te stellen, dat het den winkelier nog juist niet loont om tot eigen menging over te gaan. Het feit, dat op het oogenblik de losse thee reeds tegen 22 cent per ons wordt verkocht, bij een prijs van de verpakte thee van 30 cent, zal dan ook, indien de huidige daling van de groothandelsprijzen blijft bestendig, een prijsverlaging van het merkartikel ten gevolge moeten hebben.

Slotbeschouwing.

De belangrijkste uitkomsten van het voorgaande onderzoek samenvattend blijkt, dat men, den aard van een specifiek recht miskennend, de beteekenis van de verhooging van het recht op thee in 1924 heeft overschat en de verkondigde meening, als zoude de stijging van het gebruik tot 1921—22 ten gevolge van die verhooging voor een achteruitgang hebben plaats gemaakt, geen steun vindt in de cijfers betreffende den invoer.

De omgekeerde gevolgtrekking, die men op grond van den invoer per hoofd van de bevolking zou wenschen te maken, ziet het verschil en het gemis aan evenredigheid tusschen den invoer per hoofd van de bevolking en het naar dien grondslag berekende verbruik voorbij, waardoor de invoercijfers een ondeugdelijken maatstaf voor het theegebruik bieden: en men vergroot de aldus ontstane verwarring, door bovendien niet te bedenken, dat het jaar 1926 een afwijkend beloop van het zielental heeft, zoodat men het reeds om die reden niet als punt van uitgang voor een vergelijking van het verbruik mag nemen — gelijk is geschied.

Voorts werd aangetoond, dat de schommelingen van de marktprijzen tot een steeds wisselend aandeel van de Nederlandsch Indische thee in den invoer hier te lande leiden en dit, door de groote prijsveranderingen sedert 1919, gedurende de laatste jaren sterker dan voorheen tot uitdrukking is gekomen. De verhoudingscijfers wezen nochtans onmiskenbaar uit, dat het aandeel van de Indische thee thans grooter is dan ooit, (het 2e kwartaal van 1925 uitgezonderd).

Het is overigens niet ondenkbaar, dat het herstel van den — door het stijgen van den prijs verminderden — druk van het invoerrecht op iets meer dan den ouden voet, juist doordat het met een aanzienlijke verhooging van den marktprijs samenviel, tijdelijk den groei van den invoer zou hebben vertraagd, vooral wanneer men den algemeenen economischen toestand in die dagen in het oog vat; al gaan dan ook verbruikers zeer traag tot het veranderen van hun gewoonten op het stuk van levens- en genotmiddelen over.

De ervaring van het tegendeel laat zich, behalve door de eerder genoemde omstandigheden, door het feit verklaren, dat de — zakelijk gesproken — noodwendig geworden verhooging van den kleinhandelsprijs niet ten volle tot stand kwam, maar ten deele door het verkleinen van den winstvoet van de meengers en pakkers werd verevend. De belangrijkste oorzaak hiervan ligt in de aantasting van het monopolie van het merkartikel der theepakkers door den verkoop van de losse thee door de zoogenaamde speciaal-zaken en de kruideniers.

Zw.

WELVAARTSONDERZOEK IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Ir. E. P. Wellenstein te Weltevreden schrijft ons: Gedurende de laatste jaren is bij verschillende gelegenheden overtuigend gebleken, dat de noodige kennis nopens de economische verhoudingen, waaronder de inheemsche bevolking in Nederlandsch-Indië leeft en werkt, goeddeels ontbreekt. Wel worden talrijke gegevens verzameld, uitgebreide statistieken aange-

houden en ook gepubliceerd. Deze statistische arbeid heeft echter in hoofdzaak een administratieve ondergrond; het economisch aspect wordt daarbij zool niet geheel verwaarloosd, dan toch sterk op den achtergrond gedrongen. Daardoor moet op velerlei gebied juist dat inzicht ontbreken, hetwelk voor een behoorlijke bestuursuitoefening onontbeerlijk is.

Ten einde in de bovenaangegeven leemte te voorzien is door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië bij besluit van 6 October 1926 No. 37 ingesteld een „commissie tot het nagaan en verzamelen van gegevens, betrekking hebbende op de welvaart der inheemsche bevolking.” In de tweede helft van 1928 werd in de beoogde richting nog een stap verder gegaan, door aanwijzing van een zelfstandige kracht, ten behoeve van de werkzaamheden van die commissie.

Blijkens haar instellingsbesluit is nu de taak van de commissie tweeledig, en wel:

1o. na te gaan, welke onderwerpen in aanmerking komen voor de statistische bijhouding van gegevens, daar bij onderscheidene de gegevens welke nu reeds kunnen dienen voor welvaartsmeting op bepaald gebied en die, welke, als daartoe onvoldoende of nog geheel ontbrekende, dienen te worden aangevuld of verzameld;

2o. die verschillende reeksen van gegevens met het oog op de welvaart der Inheemsche bevolking in onderling verband te beschouwen.

Verder is haar dan tevens opgedragen de conclusiën, welke door haar uit bedoelde gegevens worden getrokken, onder de aandacht te brengen van de Regeering en van de betrokken Departementshoofden.

Ten einde een indruk te vestigen van de uit het instellingsbesluit voortvloeiende werkzaamheden, worden deze wellicht het best in viererlei categorieën gesplitst.

1o. Het nagaan van de gegevens, welke tot nu toe geregeld worden bijgehouden, deze te beschouwen in onderling verband en aan te geven op welke wijze deze gegevens, welke hoofdzakelijk een administratief karakter dragen, ook aan het verkrijgen van een urgente kennis van de economische verhoudingen in de inheemsche maatschappij dienstbaar kunnen worden gemaakt.

Als typeerend voorbeeld van deze categorie van werkzaamheden kan, behalve de algemeene bestudeering van de bestaande statistieken, genoemd worden een onderzoek naar de werking van het credietwezen, waarmede voor het panderedit reeds een aanvang is gemaakt en waarbij de eisch op den voorgrond staat, dat voor de toekomst naar een berichtgeving is te streven, dat daaruit de oogenblikkelijke overheerschende economische verhoudingen zoodanig spreken, dat een eventueel ingrijpen, ook vóór het te laat is, mogelijk wordt.

Een ander, wellicht nog sterker sprekend voorbeeld, betreft de z.g. conjunctuuroverzichten, welke thans reeds door het Centraal Kantoor voor de Statistiek worden uitgegeven en waarvoor een uitvoerige inleiding in bewerking is, ten einde misverstand nopens de beteekenis der gepubliceerde cijfers zooveel als doenlijk buiten te sluiten.

2o. Het aangeven van aanvullingen in de tegenwoordige berichtgeving en verdere werkzaamheden, met het doel om in de overheerschende economische verhoudingen ook werkelijk een gefundeerd inzicht te verkrijgen.

Als voorbeelden van deze categorie mogen genoemd worden:

- a. onderzoekingen naar oppervlakte en ligging van de grondreserve op Java en Madoera en het beste gebruik, dat in de toekomst van die grondreserve kan worden gemaakt; waarvoor — na het noodige overleg met verschillende departementshoofden, de eerste voorstellen reeds bij de Regeering zijn ingediend;
- b. onderzoekingen om tot zoodanige landrente-

monografieën te komen, dat voor elke beschouwde landstreek, de voornaamste economische verhoudingen worden vastgelegd en bij de tienjaarlijksche herzieningen van de landrente de voor- of achteruitgang in die verhoudingen aan de overheidsbemoedelingen ter zake kan worden getoetst;

c. onderzoekingen naar de juiste beteekenis van verschillende cultures voor de inheemsche samenleving, den invloed van die cultures op het maatschappelijk inkomen en zijn verdeling waarvoor voor de suiker in samenwerking met het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten in N. I. reeds een aanvang is gemaakt en van andere zijde de noodige toezegging tot samenwerking reeds is verkregen;

3o. Het desgewenscht verlenen van advies, zoodanig, dat waar van Landswege werkzaamheden worden uitgevoerd, waarbij een gedegen kennis van welvaartsverhoudingen een eerste eisch moet wezen, aan die verhoudingen op de meest juiste wijze de noodige aandacht wordt geschonken. Als voorbeelden van deze categorie van werkzaamheden kan gewezen worden op het onderzoek naar de desa-economie, zooals dat ook in de desbetreffende Memorie van Toelichting door de Regeering is genoemd;

4o. Het nagaan, verzamelen en rangschikken van de resultaten van de individueele en plaatselijke onderzoekingen, zulks met het driedig doel om na te gaan, eerstens of zoodanige onderzoekingen wellicht eveneens aan een doelstelling van hogere orde dienstbaar kunnen worden gemaakt; in de tweede plaats of en zoo ja meer algemeene onderzoekingen in die richting gewenscht kunnen zijn; in de derde plaats, dat van het vele, dikwerf waardevolle materiaal, dat plaatselijk verzameld wordt, tot zijn recht komt en niet, nagenoeg onbenut, in de archieven verloren gaat.

Zooals vooropgesteld, beoogt de vorenaangegeven splitsing niet anders dan het vestigen van een algemeen indruk van den aard der te verrichten werkzaamheden; allerminst zijn daarin fundamenteele verschillen te zien. Integendeel: willen werkzaamheden als bovenbedoeld, zooveel als mogelijk vrucht dragend zijn, dan zal daarbij bij voortduring rekening zijn te houden met het onderling verband. Tevens zullen zij van meet af aan er op gericht moeten wezen om de aandacht te vestigen op mogelijkheden om het algemeen welvaartspeil te verhoogen, op verhoudingen, waarin verbeteringen urgent zijn.

Op die wijze wordt dan althans de noodige kennis verkregen, welke op korten termijn tot een krachtige welvaartsbevordering kan voeren.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

OVER DE ARGENTIJSCH TARIËVENPOLITIEK.

De heer H. H. Smith te Buenos-Aires schrijft ons:

Het is nog maar kort geleden, dat in een te Buenos-Aires verschijnend dagblad gewag werd gemaakt van een interview met een Noord-Amerikaansch zakenman, welke zou hebben verklaard, dat er weinig landen ter wereld bestaan, waar de invoerrechten zóo laag zijn als in Argentinië.

Zij, die een nadere studie van deze belangwekkende materie hebben gemaakt, kunnen slechts vaststellen, dat de geïnterviewde toevallig slechts heeft kennis gemaakt met enkele artikelen, waarop de invoerrechten laag zijn of waarop in het geheel geen rechten worden geheven.

Immers, wie zich de moeite wil getroosten, te berekenen, wat het gemiddelde Argentijnsche invoerrecht bedraagt, vindt hiervoor niet minder dan 15,3 pCt. van de werkelijke waarde der ingevoerde goederen, en, indien bij deze calculatie de artikelen, welke vrij van rechten kunnen worden ingevoerd, niet worden medegerekend, niet minder dan 21,2 pCt.

Beziet men de zaak van een ander standpunt en vraagt men zich af, welk aandeel de invoerrechten hebben in de jaarlijksche ontvangsten van de schat-

kist, dan zal men vinden, dat dit aandeel bijna de helft van bedoeld geheel uitmaakt. In het jaar 1927 werd door de schatkist in totaal een bedrag van \$ 658.379.258,38 ontvangen; het aandeel hierin van de in- en uitvoerrechten bedroeg \$ 312.718.100,10. Van dit laatste bedrag zijn slechts \$ 11,4 miljoen uitvoerrechten, zoodat voorzeker met recht kan worden gezegd, dat de invoerrechten het leeuwenaandeel hebben in de stijving van de schatkist.

Vraagt men zich af, waaraan dit is toe te schrijven, dan dient men in de eerste plaats enkele bijzonderheden van land en volk in aanmerking te nemen. Tegenover de uitgestrektheid van het grondgebied der Republiek is de bevolking gering. Teneinde vestigingen in het binnenland aantrekkelijk te maken, diende men den pioniers de noodige vrijheid te laten en kon men deze bezwaarlijk lastig vallen met directe belastingen. Dit bezwaar klemde temeer door het groote aantal analphabeten onder de immigranten — althans in die jaren van het verleden, waarin wij den oorsprong van den huidige toestand trachten op te sporen.

Een tot in finesses uitgewerkt systeem van vermogens- en inkomstenbelasting, zooals dat in tal van Europeesche landen mogelijk is, was hier van den beginne af uitgesloten en zal nog lang op zich laten wachten. Mocht betalingsdwang hier al denkbaar zijn, omdat de bevolking zich in hoofdzaak te Buenos-Aires en enkele andere steden van beteekenis heeft geconcentreerd, zij zal reeds daarom alleen voorloopig onuitvoerbaar zijn, omdat den Argentijn zijn vrijheid lief is en hij zich met hand en tand zal verzetten tegen het opleggen van belastingen van personeelen aard. In het verre binnenland met de min of meer talrijke en zeer verspreide kleinere nederzettingen is een dergelijke betalingsdwang uiteraard voorloopig geheel ondenkbaar.

Als gevolg heeft men reeds in vroege jaren de noodige inkomsten gezocht in indirecte lasten, waarvan de invoerrechten steeds de allerbelangrijkste zijn geweest.

Dit streven heeft in en vooral ook na den wereldoorlog nog aan doelbewustheid gewonnen door verschillende factoren, welke eenige aandacht verdienen. Vóór den oorlog was de nationale industrie hier wel van zeer weinig beteekenis. Zij is eerst in het leven geroepen door den oorlog zelf, die den invoer van buitenlandse goederen sterk belemmerde en dus door bijzondere omstandigheden de mogelijkheid schiep voor de vestiging en ontwikkeling eener meer uitgebreide nationale industrie. Toen deze bijzondere omstandigheden waren verdwenen, m.a.w. toen na het sluiten van den wapenstilstand de overzeesche markten wederom in de gelegenheid kwamen, zich voor den verkoop hunner goederen in Argentinië te interesseeren, bleek in de meerderheid der gevallen, dat de nationale industrie kwalitatief niet tegen de buitenlandse concurrentie was opgewassen. Begrijpelijk is het, dat onder deze omstandigheden de hier gevestigde fabrieken aandrongen op beschermende rechten, teneinde hun debiet niet te verliezen aan de buitenlandse concurrenten, en dat zij om deze bescherming niet tevergeefs vroegen is zoowel verklaarbaar uit de behoeften van de schatkist als uit de nationale gedachte, die eene Argentijnsche industrie propageerde.

De verhooging der rechten, welke in 1918 en zeer in het bijzonder in 1923 hebben plaatsgevonden, droegen er inderdaad dikwijls toe bij, de nationale industrie te steunen. Dat de verhoogingen der rechten zonder uitzondering de schatkist hebben gebaat, kan niet worden beweerd, daar in verschillende gevallen deze rechten den invoer der belaste artikelen onmogelijk hebben gemaakt.

Voorzover de invoer nog mogelijk bleef, kan men in het algemeen zeggen, dat de geïmporteerde artikelen zich veelal naast de hier te lande geproduceerde hebben gehandhaafd. Dat het echter vaak tot een uiterst scherp concurrentiestrijd is gekomen, kan iedereen weten, wien de belangrijkheid van Argentin-

tinië als import-markt voor internationale producten bekend is. De gang van zaken was meestal, dat het geïmporteerde product door die kringen van consumenten werd gevraagd, waar meer waarde werd gehecht aan kwaliteit dan aan prijs, terwijl het omgekeerde geldt voor de verbruikers der nationale producten.

Zulke generalisaties zijn uiteraard niet in alle consequenties juist. Men zal ons stellig wel enkele voorbeelden kunnen noemen van nationale producten, die evengoed of beter zijn dan de geïmporteerde, terwijl van laatstgenoemde de prijs hoger is, en omgekeerd. Het gaat er voor ons echter om, ons langs algemeene lijnen te oriënteren, teneinde te kunnen onderzoeken, wat de toekomst ons op het gebied der tarievenpolitiek zal brengen.

Nemen wij in deze zaak nog eens een ander standpunt in, namelijk dat van den consument, dan valt er weer een ander licht op de zaak. Bij tal van Argentijnsche consumenten — en wij spreken hier zoowel over kleine als groote verbruikers — bestaat nog steeds de voorliefde voor het buitenlandsche fabrikaat. Op zichzelf is dit niets ongewoons en wie de psychotechniek van den internationalen verkoop heeft bestudeerd, kan weten, dat fabrikanten in tal van West-Europeesche landen klagen over de voorkeur, welke het koopend publiek geeft aan buitenlandsche fabrikaten. De meest acceptabele verklaring, welke voor dit verschijnsel wordt gegeven, is wel, dat de tijd nog niet ver achter ons ligt, dat het internationale goederenvervoer langzaam en slecht georganiseerd, en dat de invoer van buitenlandsche goederen dus een groote bijzonderheid was. Er ontstond toen een voorliefde voor ingevoerde fabrikaten, alleen reeds omdat zij iets nieuws brachten en een additionele behoefte bevredigden, en deze voorliefde bleef bestaan, ook toen geleidelijk de nationale industrie zelf zulke artikelen ging produceeren. Daarbij kwam, dat verschillende landen hunne basis-industrieën langzamerhand zoodanig ontwikkelden, dat de producten daarvan een wereldnaam verkregen en bleven behouden.

Deze gedachtengang geldt ook ten aanzien van de houding van den Argentijnschen consument tegenover ingevoerde artikelen. Daarbij komt dan vaak nog de overweging, dat de resultaten van de productien der nationale industrie niet steeds hebben bevredigd en dat in tal van gevallen de heerschende mode, de gewoonte, of de Europeesche ouders of grootouders (m.a.w. het oorspronkelijke ras) van de huidige consumenten er toe zullen leiden, dat buitenlandsche artikelen worden gekocht met voorbijgaan van het nationale product.

Men kan dus veilig aannemen, dat ondanks tal van verhoogingen der invoerrechten de Argentijnsche markt nog een lange reeks van jaren buitenlandsche artikelen zal opnemen en dat deze vraag telkens weder zal worden gestimuleerd door de vele nieuw aangekomen immigranten welke eerder dan zij, die hier reeds lang zijn gevestigd, zullen vragen naar de producten, waaraan zij in hun vaderland zijn gewend geweest.

Men mag zich echter evenmin ontveinzen, dat iedere verhoging der invoerrechten, al is zij nog zoo gering (en blijkens de ervaring is zij dat veelal niet) de tendens heeft, de verkoopcondities voor een buitenlandsch artikel minder gunstig te maken.

Laten wij nog eens nader onderzoeken, welke verdere gevolgen een en ander voor den Argentijnschen consument zal hebben. Zoolang de nationale industrie een bepaald artikel niet of op zeer slechte wijze fabriceert, zullen buitenlandsche markten hier een goed afzetgebied kunnen vinden, niettegenstaande hooge invoerrechten. Inderdaad zullen deze hoog zijn; men kan zich immers blijkens de ervaring nauwelijks den toestand indenken, dat de nationale industrie een zeker artikel zou zijn gaan fabricereen, zonder dat van te voren de noodige stappen waren genomen, om

deze industrie van te voren zeker te stellen door een hoog tarief, gericht tegen het buitenlandsche fabrikaat. Immers, was oorspronkelijk de situatie deze, dat gedurende den oorlog ontstane nationale fabrieken naderhand door het aandringen op hooge invoerrechten hun omzet trachtten te behouden, naderhand vindt men tal van voorbeelden, waarbij door „would-be” fabrikanten vóór oprichting hunner bedrijven werd aangedrongen op een beschermend tarief. Tot nu toe heeft dit streven slechts weinig succes gehad, doch het is stellig niet illusoir, te meenen, dat er in regeringskringen tal van personen te vinden zijn, welke zulk eene „preventieve” wijze van rechten-heffing zouden willen steunen.

Neemt men den toestand echter, zooals deze is, dan kan men de conclusie niet ontwijken, dat in het hierboven geschetste voorbeeld de consument voor het artikel zijner keuze duur moet betalen, zoowel omdat de schatkist gevuld, als daar de (in het voorbeeld) nog zeer gebrekkige industrie gesteund moet worden.

De verbetering van het product der nationale industrie schept geen voordeliger prijzen voor den consument. Het eens voor den import vastgestelde invoerrecht zal immers blijven bestaan, — ja, zoo noodig nog worden verhoogd. Het nationale product zal weliswaar geleidelijk kwalitatief kunnen verbeteren, doch steeds zullen de prijzen en kwaliteiten van nationaal en ingevoerd product in een bepaalde verhouding staan. Naarmate de kwaliteit van het Argentijnsche product verbetert, zal de nationale fabrikant er naar streven, eveneens betere prijzen te maken en het hangt van de hoedanigheid van zijn fabrikaat af, of het hem zal gelukken, het te verkoopen tot een prijs, welke nagenoeg gelijk is aan die van het ingevoerde product plus de daarop vallende invoerrechten.

De verbetering van het Argentijnsche product moge dus den consument een nationaal gevoel van voldoening geven, — financieel voordeel zal hij er veelal niet van kunnen beleven.

Twee dingen zijn door het bovenstaande wellicht reeds voldoende omlind; de groote duurte van het leven hier te lande en de belangrijkheid van Argentinië als koper van overzeesche producten. Immers, wat het laatste betreft zou men nog mogen toevoegen, dat als geheel beschouwd de Argentijnsche industrie nog bij lange na niet zulke goede producten kan vervaardigen als de overzeesche exportmarkten en dat tal van artikelen hier nog in 't geheel niet worden gefabriceerd.

Na het bovenstaande zou men er gereedelijk toe kunnen besluiten, dat Argentinië een protectionistisch land is. Temeer verrassend is daarom het onderzoek naar de mate van ondersteuning, welke een dergelijk protectionisme ondervindt van de zijde der pers en der groepen van groote belangen. Wat de pers betreft, wordt het protectionisme weliswaar gestadig verdedigd door het zeer belangrijke dagblad „La Nación”, doch het wordt niet minder ijverig bestreden door de stellig niet minder invloedrijke „Prensa”. Teekent men daarbij nog het merkwaardige feit aan, dat geen dezer twee belangrijkste Argentijnsche bladen een politieke kleur hebben, dan kan onze verbazing slechts stijgen. Deze verdeeldheid zet zich eveneens voort onder de niet dusdanig toonaangevende bladen; de „Vanguardia”, orgaan van de socialistische partij is vrijhandelsgezind, evenals de „Tierra”, te Rosario verschijnend, alsmede meerdere bladen, in Paraná-streken uitgegeven. De „Razón” is daarentegen weder protectionistisch, evenals die bladen, welke de meer plaatselijke belangen van de industrieën van het Noorden verdedigen.

Ook de groote groepen van particuliere belangen strijden uiteraard onder verschillende vaandels. De Argentijnsche Industriële Federatie en de Argentijnsche Confederatie van Handel, Industrie en Productie zijn even uitgesproken protectionistisch als de Argentijnsche Landbouwbond (Sociedad Rural Argentina) vrijhandelsgezind is. Van laatstgenoemde in-

stelling zijn alle belangrijke veehouders en producenten van gekoeld en bevroren vleesch lid, evenals tal van graanproducenten. Voor al dezen is het van belang, dat de uitvoer hunner producten niet door het heffen van hooge rechten in de overzeesche afzetgebieden worde belemmerd en niet zonder reden vreezen zij, dat de in de afgelopen jaren plaatsgevonden verhoogingen der Argentijnsche invoerrechten het afsluiten van vrijhandelsgezinde verdragen met andere naties moeilijk, zoo niet onmogelijk zal maken.

Afgezien van de waarlijk industrieele ondernemingen, wordt het protectionisme ijverig gesteund door alcohol- (caña), wijn-, katoen-, yerba- en vruchtenproducenten.

Dat ondanks deze verdeeldheid van opinies Argentinië toch een protectionistische natie is, dient in hoofdzaak te worden geweten aan de behoeften van de schatkist. Zelfs al zou het denkbaar zijn, dat vroeger of later een politieke partij aan het bewind zou komen, welke de vrijhandelsrichting is toegedaan, dan nog moet ernstig worden betwijfeld of het haar in praktijk mogelijk zou zijn, een belangrijk deel van de inkomsten, voortvloeiende uit de bron der invoerrechten, door belastingen op ander gebied te vervangen.

Een andere vraag is, of het niet billijk en verstandig zou zijn, in zekere mate de groote dispariteit te doen verdwijnen, welke er thans bestaat tusschen de inkomsten uit invoer- en uitvoerrechten; eerstgenoemde zijn immers thans ongeveer 10 malen zoo hoog als de laatste. Moge zulks theoretisch wellicht verdedigbaar zijn, in praktijk zal de uitvoering dezer gedachte met tal van bezwaren hebben te kampen. Men neme als voorbeeld de maïs-exporteurs, welke steeds zullen verzekeren, dat export op een „zichtbare” winstbasis slechts tamelijk zelden mogelijk is, en dat zij in de meerderheid der gevallen het voordeel der transactie dienen te vinden in besparing op kosten bij het transport, bij den opslag e.d.

Er zijn echter wel uitvoer-artikelen te vinden, waarop de marge niet dusdanig gering is, dat een verhooging van het uitvoerrecht de zaken onmogelijk zou maken; trouwens, hoeveel zaken zijn niet onmogelijk gemaakt door de verhoogingen van het invoerrecht op het uit het buitenland geïmporteerde product.

Ook de omstandigheid, dat de totale waarden van invoer en uitvoer in de laatste jaren niet belangrijk hebben verschild, is een motief te meer voor onze meening, dat het billijk zou zijn, naar wegen te zoeken, om de invoerrechten te verlagen en hiervoor een equivalent te vinden in de verhoging van enkele uitvoerrechten of van andere lasten. In een land van toekomst als dit dienen wij ook voor een belangrijk deel ons te richten naar de eischen, die de toekomst zal stellen; een verlaging van verschillende invoerrechten kan in dit verband gezien worden als een maatregel, welke zal verhinderen, dat Argentinië de overzeesche exportlanden in sterke mate antagoniseert en daardoor repressaillemaatregelen zou uitlokken, welke de Argentijnsche exportproducten belangrijk zwaarder kunnen treffen dan een matige verhoging der uitvoerrechten op laatstgenoemde artikelen.

In het belang van het land zelf kunnen wij ons dus noch aan de zijde der protectionisten scharen, noch aan die van den vrijhandel. Voor het oogenblik schijnt ons om fiscale redenen het bestaande protectionisme weliswaar nog verdedigbaar; voor de toekomst achten wij echter een gezonde ontplooiing van het land slechts mogelijk, indien het vrijhandelsbeginsel overwint.

AANTEKENINGEN.

Makelaarsleeningen en bankcredieten in de Vereenigde Staten.

Aan een lezing, die de Heer Benjamin M. Anderson Jr. onlangs over dit onderwerp gehouden heeft, ontleenen wij het volgende.

In de credietpositie van de Vereenigde Staten hebben zich in de periode van 2 Mei tot 10 October van dit jaar 5 merkwaardige verschijnselen voorgedaan, die nauw met elkaar zijn verbonden. Deze zijn:

1o. een vermindering van de makelaarsleeningen voor eigen rekening van de banken te New-York met \$ 463.000.000.—,

2o. een vermeerdering van de credieten voor rekening van derden (bedragen van particulieren, ondernemingen, buitenlandsche banken, enz.) van \$ 642.000.000.—, volgens de cijfers van de Federal Reserve Board of van \$ 846.000.000.— indien de beurscredieten daarbij gevoegd worden,

3o. een vermindering van de dadelijk opvraagbare deposito's van de bij het Federal Reserve System aangesloten banken van \$ 749.000.000.—, waarvan \$ 591.000.000.— van de New-Yorksche banken alleen,

4o. een vermindering van de wettelijke reserves van de bij het Federal Reserve System aangesloten banken van \$ 129.000.000.—,

5o. een aantrekking van de rentetarieven op de geldmarkt.

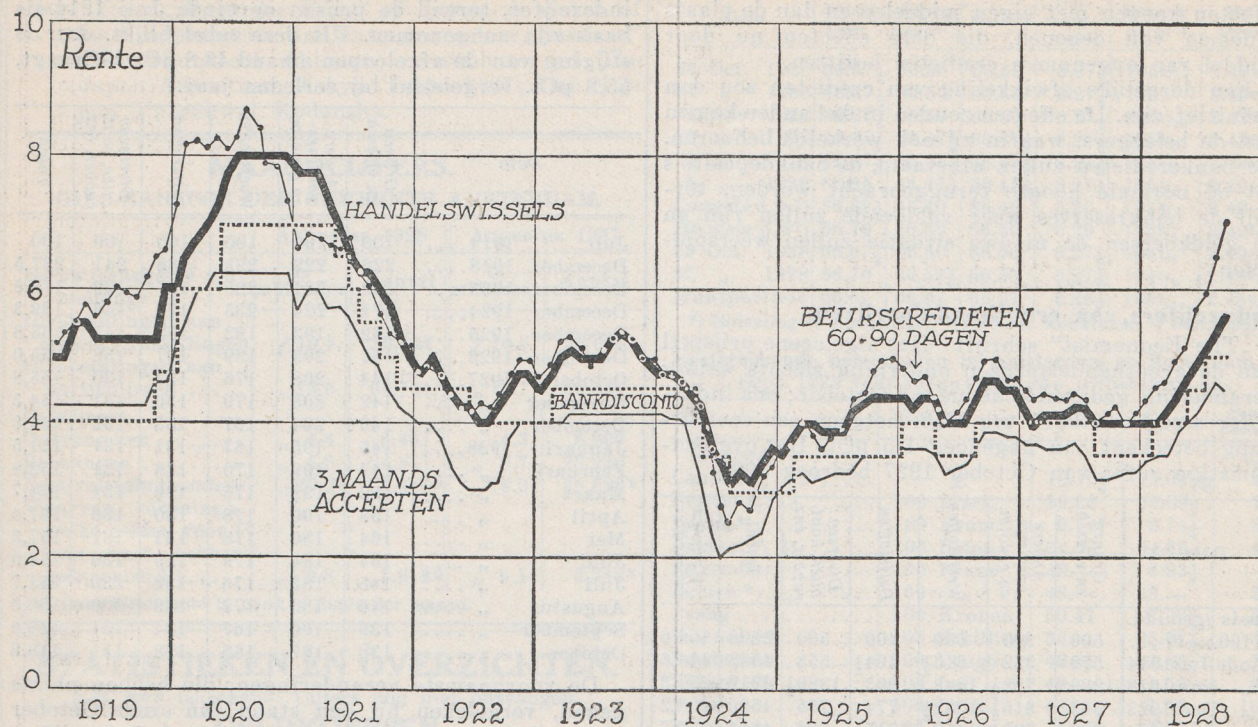
Wat dit laatste punt betreft, geeft de nevenstaande grafiek, overgenomen uit het Septemberbericht van de F. R. B. te New-York, een duidelijk overzicht van den gemiddelden maandelijkschen rentestand van beurscredieten van 4 tot 6 maandelijksch handelspapier, van driemaandsaccepten en van het bankdisconto gedurende de laatste 10 jaren. De rente voor beurscredieten heeft in September van dit jaar zijn hoogsten stand sedert het begin van 1921 bereikt. Gedurende de eerste drie weken van dezelfde maand noteerde call geld gemiddeld $7\frac{1}{2}$ pCt. of bijna tweemaal zoo hoog als een jaar geleden.

Volgens Anderson is de rentestand gestegen door de daling der reserves en de gestegen vraag naar beurscredieten. Tengevolge van deze stijging zijn ondernemingen en particulieren overgegaan tot het verlenen van makelaarscredieten. Zij hebben hun deposito's opgevraagd en de banken gedeeltelijk vervangen, wat de credietverleening betreft. Het gevolg is geweest een gedeeltelijke likwidatie van bankcredieten en daardoor een mindere behoefte aan reserves, die op ruim \$ 91.000.000.— geschat wordt, terwijl de werkelijke vermindering der reserves in dezelfde periode \$ 129.000.000.— heeft bedragen.

De vrees bestond, dat de groote bedragen, die door ondernemingen en particulieren aan de geldmarkt toegevoerd zijn, plotseling en zonder reden zouden kunnen worden opgevraagd. Anderson deelt deze vrees niet en wijst erop, dat ingeval deze bedragen plotseling weggetrokken werden, de rente zeer snel zou stijgen. Een opzegging van credieten is natuurlijk mogelijk, temeer waar een individueele credietgever in dit opzicht geen verantwoordelijkheid voelt. Evenwel zijn de credietgevers zeer talrijk met zeer verschillende belangen. Een opvraging op groote schaal kan slechts geschieden tengevolge van rentedaling, maar de daaropvolgende rentestijging zou deze gelden weer doen terugvloeien. Een dergelijke situatie verhindert daarom practisch een gemeenschappelijke opzegging van credieten.

Anderson stelt daarop zeer terecht de vraag, hoe de ondernemingen, de buitenlandsche banken en particulieren in het bezit van zulke groote bedragen aan liquide geldmiddelen komen, die zij in den vorm van call-leeningen ter beschikking van de beurs kunnen stellen, een verschijnsel, dat zich in de Amerikaanse geschiedenis nooit heeft voorgedaan, zelfs niet bij een zeer hoogen rentestand.

Het antwoord vindt men in de expansie van bankcredieten gedurende de laatste 6 jaren. Gedurende de periode van 30 Juni 1922—11 April 1928 zijn de zaken der handelsbanken toegenomen met \$ 14.512.000.000.— wat de leeningen en beleggingen en met \$ 13.544.000.000.— wat de deposito's betreft. Deze groote expansie van bankcrediet is slechts voor

een klein gedeelte aan besparingen toe te schrijven. Het spruit in de eerste plaats uit het streven van de banken voort om de groote reserves te gebruiken, welke reserves een gevolg zijn van den goudvoorraad en van de gemakkelijke geldpolitiek van de Federal Reserve banken.

De bedragen, welke op deze manier ter beschikking kwamen, had de handel niet nodig, doch werden gebruikt voor het verlenen van hypotheeken, het financieren van afbetalingsmagazijnen en bovenal voor het koopen van effecten. Niet alleen kon iedere binnenlandsche onderneming met succes een beroep op de kapitaalmarkt doen, doch ook het buitenland profiteerde van de gemakkelijke wijze van het opnemen van kapitalen op de Amerikaanse geldmarkt.

Dit proces ging gepaard met een prijsstijging van gronden in of om de steden gelegen en een geweldige koersstijging van effecten. De verkopers van gronden of van effecten leenden de verkregen gelden weer aan de beurs uit.

Zal de toekomst een toe- of afnemning van het credietvolume brengen? Het antwoord schijnt duidelijk. De periode van de voortdurende expansie van de bankcredieten is voorbij. De toevloed van goud, die geweldige reserves mogelijk maakte, heeft plaats gemaakt voor een afvloeiing, die het laatste jaar ongeveer \$ 500.000.000,— heeft bedragen. De Federal Reserve banken voeren niet langer een gemakkelijke bankpolitiek. De uitgifte van nieuwe leeningen is afgenomen en de rentestand is niet meer van dien aard om het leenen aan te moedigen.

Deze feiten in aanmerking nemende, ligt het vermoeden voor de hand, dat het volume van liquide bedragen in handen van ondernemingen, particulieren enz. eerder af dan toe zal nemen. Canada stelt bij een rente van 7 pCt. de beurs te New York groote bedragen aan call-gelden ter beschikking. Bij een verlaging van de call-rente tot op 5 pCt. zal het voor dit land voordeliger zijn, deze bedragen aldaar aan te wenden en het proces van afvloeiing zal waarschijnlijk met een onttrekking van goud gepaard gaan. Ditzelfde geldt voor de Europeesche landen. Indien onze geldmarkt zich ontpant en de call-rente daalt, kan men verwachten, dat hiermede tot op zekere hoogte een proces van omwisseling van dollarcredieten in goud parallel zal loopen.

De ondernemingen zullen ten slotte hun beschikbare liquide geldmiddelen langzamerhand zelf gaan

gebruiken. Ook zal de tijd van aflossing van de aangegane verplichtingen aanbreken. Bij een gemakkelijke geldmarkt zullen de ondernemingen zich nieuwe middelen verschaffen, terwijl zij bij een hoogen rentestand de voorkeur zullen geven aan aflossing. Verder ligt het vermoeden voor de hand, dat in vele gevallen de ondernemingen bedragen hebben opgenomen, niet alleen met het doel om contant geld te verkrijgen, maar eveneens met het oog op toekomstige behoeften. Zij hebben de periode van lagen rentestand gebruikt om hun toekomstige behoeften te dekken in plaats van te wachten tot deze zich werkelijk voordeden en de rentestand dan waarschijnlijk hooger zou zijn.

De beleggers, die op het oogenblik hun geld tijdelijk aan de effectenbeurs uitleenen, wachten op betere tijden, wanneer de koersen aantrekkelijker zullen zijn. In al deze en andere gevallen zullen de liquide geldmiddelen tot meer normale verhoudingen teruggebracht worden, tenzij een periode van verdere expansie van bankcredieten inzet.

Een blijvende gemakkelijke geldmarkt hangt van een of twee factoren af:

- 1o. een aanzienlijke toeneming van de bankreserves,
- 2o. een afwikkeling van bankcredieten.

Een vermindering van de bankcredieten van \$ 100.— geeft voor de bij het Federal Reserve System aangesloten banken — in de veronderstelling, dat de liquidatie voornamelijk de dadelijk opvraagbare deposito's betreft — ongeveer hetzelfde effect op de geldmarkt als een toeneming van de wettelijke reserves met \$ 10.—. Het is niet gemakkelijk in te zien, hoe in de naaste toekomst de bankreserves zullen toenemen. Zeer waarschijnlijk is, dat de geldmarkt eerst dan werkelijk ruim zal worden, indien de liquidatie van credieten plaats vindt. Gedurende de laatste maanden zijn de bankreserves met \$ 129.000.000.— afgenomen, en de dadelijk opvraagbare deposito's met \$ 749.000.000.—, wat ongeveer \$ 92.000.000.— aan reserves heeft vrijgemaakt.

Evenwel is deze afnemning van bankcredieten in de laatste maanden slechts een tijdelijk verschijnsel geweest. De vermindering van de bankcredieten en van de deposito's is slechts een gevolg geweest van den hoogen rentestand, die de houders van deposito's ertoe gebracht heeft, hun deposito's om te wisselen in beurscredieten. Een definitieve liquidatie zal eerst plaats grijpen, indien de eigenlijke beleggers de

effecten kopen met eigen middelen en dan de plaats innemen van degenen, die deze effecten nu door middel van opgenomen credieten bezitten.

Een dergelijke afwikkeling van credieten zou dan definitief zijn. De effecten zouden in de handen komen van de beleggers, waarin zij ook werkelijk behooren. De bankcredieten zullen afbetaald, de bankdeposito's tot de normale hoogte teruggebracht worden, terwijl de bankreserves weer voldoende zullen zijn en de geldkoersen de nieuwe situatie zullen weerspiegelen.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: Het algemeene prijspeil van de groothandelsprijzen onderging slechts weinig verandering gedurende de maand October; ons indexcijfer steeg van 3811 tot 3818, hetgeen een vooruitgang beteekent van nagenoeg 1/5 pCt. Het overeenkomstige cijfer van October 1927 bedroeg 3996.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616	464	553	2565	116,6
Nov. 1918	1289	782	1848	903	1389	6212	282,6
Dec. 1923	853	815	1382	774	755	4580	208,2
Dec. 1924	992	789	1452	815	806	4855	220,7
Dec. 1925	936	679	1120	733	782	4251	193,2
Dec. 1926	875	736	859	773	731	3975	180,7
Oct. 1927	837	731	1088	620	719	3996	181,6
Nov. "	820	732	1050	630	724	3957	179,9
Dec. "	845	716	1029	620	733	3945	179,3
Jan. 1928	839	685	1031	609	722	3887	176,7
Feb. "	852	700	1050	594	723	3921	178,2
Mrt. "	882	676	1087	598	723	3967	180,3
Apr. "	913	669	1100	602	754	4039	183,6
Mei "	948	655	1096	609	724	4034	183,4
Juni "	893	647	1103	601	718	3963	180,1
Juli "	837	644	1088	602	720	3892	176,9
Aug. "	813	654	1061	599	719	3847	174,9
Sept. "	781	668	1027	610	724	3811	173,2
Oct. "	802	658	1013	618	727	3818	173,5

Uit de bovenstaande tabel blijkt, dat de stijgingen in de groepen granen en vleesch, delfstoffen en diversen grootendeels werden teniet gedaan door dalingen in de groepen weefstoffen en andere voedings- en genotmiddelen. Bij de groep granen, stond rijst vooraan met een aanzienlijke stijging, terwijl zoowel Engelsche als buitenlandsche tarwe ook duurder waren. De prijzen voor thee, koffie en suiker waren lager. Met uitzondering van hennep, jute en zijde, waren alle ruwe weefstoffen goedkooper; wol en vlas vertoonden den grootsten teruggang. In de groep delfstoffen, bleven de ijzer- en staalprijzen onveranderd, maar kolen voor huisbrand en de niet ijzerhoudende metalen vertoonden een vooruitgang. In de groep diversen waren de prijsverschuivingen slechts gering.

	Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +
Tarwe (btl.)	83 ⁵	+ 2	Katoen (Am.)	95	- 1 ⁵	Koper	56	+ 2 ⁵
" (Eng.)	75	+ 5	" (Egypt.)	122	- 1 ⁵	Delfstoff.	618	+ 7 ⁵
Meel	74	+ 2	Garen	92 ⁵	+ 1 ⁵	Hout		
Gerst	84 ⁵	- 2	Laken	108	..	(Baltisch)	93	..
Haver	70 ⁵	..	Wol (Eng.)	141	- 7 ⁵	Hout		
Aardapp.	78	+ 3	(Austr.)	98	- 4	(Amerik.)	77 ⁵	..
Rijst	113	+ 11	Zijde	74	+ 6	Leder	75	- 1
Rundvl.	62 ⁵	..	Vlas	125 ⁵	- 10 ⁵	Petroleum	87 ⁵	..
Schapenvl.	81	..	Hennep	50	+ 3	Oliën	82 ⁵	+ 1 ⁵
Varkensvl.	80	..	Jute	107	..	Oliezaden	67 ⁵	+ 5
Gran. en vl.	802	+ 20 ⁵	Weefstoffen	1013	- 14 ⁵	Talk	70 ⁵	+ 1 ⁵
Thee	137 ⁵	- 4 ⁵	Ruw-Ijzer	71	..	Indigo	76 ⁵	..
Koffie	133	- 1	Stalen rails	71	..	Soda	85 ⁵	..
Rietsuiker	86	- 5	Ijz. staven	79	..	Rubber	11 ⁵	+ 5
Bietsuiker	94 ⁵	..	Kolen (st.)	92	..	Diversen	727	+ 3
Boter	91	+ 1	" (huisbr.)	67 ⁵	+ 3	Totaal	3818 ⁵	+ 7
Tabak	116 ⁵	..	Lood	93	+ 1			
And. voed. en genotm.	658 ⁵	- 9 ⁵	Tin	88 ⁵	+ 1			

De derde tabel vertoont de veranderingen van ons

indexcijfer, terwijl de prijzen op einde Juli 1914 als basis zijn aangenomen. Uit deze tabel blijkt, dat de stijging van de afgelopen maand 48,8 pCt. bedraagt, 55,8 pCt. vergeleken bij verleden jaar.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
December 1926....	151	209	139	167	132	155,0
October 1927....	144	208	176	134	130	155,8
November "....	142	208	170	136	131	154,3
December "....	146	204	167	133	132	153,8
Januari 1928....	145	195	167	131	131	151,5
Februari "....	147	199	170	128	131	152,8
Maart "....	152	192	176	129	131	154,7
April "....	158	190	178	130	136	157,4
Mei "....	164	186	178	131	131	157,3
Juni "....	154	184	179	129	130	154,0
Juli "....	145	183	176	130	130	151,7
Augustus "....	140	186	172	129	130	150,0
September "....	135	190	167	131	131	148,6
October "....	138	187	165	138	131	148,8

De voornaamste veranderingen, die hebben plaats gehad, vergeleken bij den stand van einde October 1927, zijn de aanzienlijke dalingen in de indexcijfers voor weefstoffen en andere voedings- en genotmiddelen.

Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen.

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1913	100 ⁴	100 ⁶	100	100	100 ⁷	100	100	100
Novemb. 1918	..	358	438	367	392	214
Hoogste 1920	..	591	679	..	325	366	297	322
Decemb. 1923	101 ⁵	(Apr.) 458	(Apr.) 577	..	(Jan.) 183	(Juni) 160	(Juli) 154	(Mrt.) 211
Decemb. 1924	98 ⁵	507	640	137 ⁵	171	168	160	214
Decemb. 1925	103 ⁵	632	715	142 ⁵	156	156	155	194
Decemb. 1926	100 ⁵	627	619	137	148	150	147	170
Septemb. 1927	96	601	484	140	144	148	150	169
October "	97	588	484	140	145	147	150	170
November "	97	595	484	140	147	148	151	168
December "	97	605	483	140	146	148	151	168
Januari 1928	96	608	490	139	145	148	153	169
Februari "	96	610	489	138	144	147	150	169
Maart "	96	624	491	138	145	149	152	169
April "	97	625	493	139	146	151	153	169
Mei "	99	633	496	141	145	152	152	171
Juni "	98	626	493	141	145	151	153	169
Juli "	98	625	488	142	144	150	148	169
Augustus "	99	618	486	141	144	149	144	170
September "	..	621	487	140	144	146	145	..

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt. 3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. 4) 1926 = 100. 5) Jaargemiddelde. 6) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 7) Midden 1914 = 100.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913 = 100.

Bij de beschouwing der cijfers over September 1928, in vergelijking met de maand Augustus 1928, blijkt, dat zoowel het algemeen indexcijfer als dat der voedingsmiddelen met één punt is gestegen.

Wat het algemeen indexcijfer betreft, staat tegenover een prijsstijging van 14 artikelen met in totaal 161 punten een prijsdaling van 16 artikelen met in totaal 145 punten. Met 10 of meer punten stegen de artikelen: hooi (32), peper (34), alcohol (25), melk (21) en leder (13 punten); met 10 punten of meer daalden daarentegen de artikelen tarwe (19), haver (25), maïs (18), macaroni (11), aardappelen (17) en paardehuiden (19 punten).

ONTVANGEN:

Oost en West in Nederlandsch-Indië door Ir. W. F. Staargaard, Bandoeng, Februari—April 1928; H. D. Tjeenk Willink & Zoon, Haarlem.

Seyi Noma „Magazine King” of Japan. A sketch of his life, character and enterprises door „Santaro” (Mr. Shunkichi Akimoto), contributor of The Japan Advertiser, Tokyo. Tokyo 1927; Dai Nippon Yubenkwaï Kodansha.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Augustus 1928		Augustus 1927	
	In miljoen	Aantal	In miljoen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentinstellingen	f 10.9	29.696	f 10.5	23.015
Girobetalingen aan particulieren	„ 13.6	64.701	„ 13.7	56.137
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 4.4	6.461	„ 4.3	6.809
Betalingen	„ 6.8	34.511	„ 6.7	29.246
Part.rekeninghouders waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 20.2 ¹	33.453 ²	„ 19.2 ¹	30.826 ²
	„ 9.8	3.813 ²	„ 9.1	3.348 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	3 Nov.	29 Oct./3 Nov.	22/27 Oct.	15/20 Oct.			
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	47/16-1/2	43/8-1/2	43/8-7/16	45/16-7/16	43/8-9/16	3-3/16	31/8-3/16
Prolong. ..	41/2-3/4	41/2-5	41/2-3/4	41/4-3/4	41/2-5	23/4-31/2	21/4-3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld ..	21/2-31/2	21/2-5	3-43/4	21/2-5	11/2-5	3-5	13/4-2
Partic. disc.	43/8	43/8-7/16	43/8-7/16	43/8	45/16-3/8	43/4-13/16	21/4-3/4
<i>Berlijn</i>							
Daggeld ..	7-81/2	6-9	41/2-7	6-8	5-8	4-7	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d. ...	63/8	63/8-5/8	63/8	61/2-5/8	63/4-7/8	43/4	—
56-90 d. ...	63/8	63/8-5/8	63/8	61/2-5/8	63/4-7/8	43/8	21/8-1/2
<i>Waren-wissel.</i>							
Daggeld ..	63/4-7/8	63/4-7	67/8-7	67/8-7	7-1/2	51/8-1/4	—
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	7-1/4	7-81/4	6-81/4	61/2-81/4	31/2-41/4	41/2-3/4	13/4-21/2
Partic. disc.	43/8	43/8	43/8	43/8	33/8	4	—

1) Koers van 2 Nov. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
30 Oct. 1928	2.49 3/8	12.09 5/8	59.41	9.74 1/4	34.66 1/2	100 1/8
31 „ 1928	2.49 3/8	12.09 1/4	59.41	9.74 1/4	34.66	100 1/8
1 Nov. 1928	2.49 3/8	12.09 3/8	59.39 1/2	9.74 1/4	34.66	100 1/8
2 „ 1928	2.49 3/8	12.09 1/8	59.39	9.74 3/8	34.66	100
3 „ 1928	2.49 1/2	12.08 1/2	59.39 1/2	9.74 1/2	34.66	100
5 „ 1928	2.49 1/2	12.09	59.37 1/2	9.74	34.65 1/2	100
Laagste d.w.1)	2.49 1/4	12.08 3/4	59.37	9.73	34.64	99 3/4
Hoogste d.w.1)	2.49 7/16	12.09 1/2	59.44	9.75	34.69	100 1/4
29 Oct. 1928	2.49 3/8	12.09 3/8	59.42	9.74 1/4	34.66 1/2	100 1/8
22 „ 1928	2.49 1/2	12.09 7/8	59.41 1/2	9.74 1/4	34.67 1/2	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
30 Oct. 1928	48.—	35.07 1/2	7.39	1.51	13.06	40.15
31 „ 1928	48.—	35.07 1/2	7.38 1/2	1.50	13.06	40.20 1/2
1 Nov. 1928	48.—	35.07 1/2	7.38 1/2	1.50	13.06	40.25
2 „ 1928	48.—	35.07 1/2	7.38	1.50	13.06	40.23
3 „ 1928	47.98	35.07 1/2	7.38 1/2	1.50	—	—
5 „ 1928	47.99	35.07 1/2	7.37 1/2	1.49 1/2	13.06	40.23
Laagste d.w.1)	47.96	35.—	7.36	1.48	13.03	40.10
Hoogste d.w.1)	48.01	35.17 1/2	7.41	1.54	13.08	40.32 1/2
29 Oct. 1928	48.—	35.07 1/2	7.38 1/2	1.50 1/2	13.06	40.14
22 „ 1928	48.01 1/2	35.07 1/2	7.38 1/2	1.51	13.07	40.31
Muntpariteit	48.—	35.—	7.3)	1.51	13.09	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen*)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
30 Oct. 1928	66.67 1/2	66.50	66.50	6.27 3/8	105 1/16	2.49 3/8
31 „ 1928	66.67 1/2	66.50	66.50	6.27 3/8	105	2.49 3/8
1 Nov. 1928	66.67 1/2	66.50	66.50	6.27 3/8	105 1/16	2.49 3/8
2 „ 1928	66.67 1/2	66.47 1/2	66.47 1/2	6.27 3/8	105 1/8	2.49 3/16
3 „ 1928	66.67 1/2	66.47 1/2	66.47 1/2	6.27 3/8	105 1/8	2.49 3/16
5 „ 1928	66.65	66.47 1/2	66.47 1/2	6.27 3/8	105 1/8	2.49 1/4
Laagste d.w.1)	66.62 1/2	66.40	66.40	6.26	104 3/4	2.49
Hoogste d.w.1)	66.70	66.50	66.50	6.29	105 3/8	2.49 5/8
29 Oct. 1928	66.67 1/2	66.50	66.50	6.27 3/8	104 7/8	2.49 3/8
22 „ 1928	66.70	66.52 1/2	66.50	6.27 3/8	104 7/8	2.49 3/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 1/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 3 Sept. 1928 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 3/4	12.09 3/8	4 1/2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.39 3/8	7
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.74 1/4	3 1/2
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.66	4
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.93 1/4	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.—	3 1/2
Praag	100 Kronen	50.41	7.38 3/8	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.07 1/2	6 1/2
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.45	7
Boekarest	100 Lei	48.—	1.50	6
Sofia	100 Leva	48.—	1.80	10
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.37 1/2	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.26	—
Athene	100 Drachme	3.23	3.22 1/2	10
Milaan **)	100 Lira	13.09	13.06	5 1/2
Madrid **)	100 Peseta	48.—	40.25	5
Lissabon	Escudo	2.68 1/2	0.11 1/4	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.50	5
Oslo *)	100 „	66.67	66.50	5 1/2
Stockholm *)	100 „	66.67	66.67 1/2	4 1/2
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.70	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.95	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24 3/4	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.10	6—7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.30	7 1/2
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 1/2	6.27	6 1/2
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48 3/8	6
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	2.49 3/8	5
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.49 1/4	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	1.19	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.05681	1.05 1/4	6
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.9080	0.90 5/8	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.80752	0.29 5/8	7
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.30 1/4	6 1/2 - 7 1/2
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.43 1/4	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.49 3/8	—
Lima (Peru)	Per. £	12.10 3/4	10.11	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.54	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.47 5/8	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.97 1/2	—
Willemstad (Curac.)	Gulden	1.—	1.01 3/4	—
San José (C. Rica)	Colon	1.16	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48 3/4	2.49 3/8	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 3/4	2.49 3/8	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.2225	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.91	5
Batavia	Gulden I.C.	1.—	1.00	—
Kobe	Yen	1.24	1.17 1/2	5.48
Hong Kong	Dollar	—	1.25 1/4	—
Shanghai	Taël	—	1.70	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.41	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.21	—
Bangkok	Baht	1.10	1.13 1/4	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.24	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 3/4	12.06	5 1/2
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.40	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 3/4	12.—	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 3/4	12.01 1/2	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud.

*) Not. te A'dam. **) Id. te R'dam. Ov. not. part. opg. §) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
30 Oct. 1928	4,847 ¹ / ₈	3,90 ⁵ / ₈	23,82 ¹ / ₂	40,10
31 " 1928	4,841 ³ / ₁₆	3,90 ⁵ / ₈	23,82 ¹ / ₂	40,10
1 Nov. 1928	4,847 ¹ / ₈	3,90 ⁵ / ₈	23,82 ¹ / ₂	40,11
2 " 1928	4,842 ⁷ / ₃₂	3,90 ⁵ / ₈	23,82	40,10 ¹ / ₂
3 " 1928	4,842 ⁷ / ₃₂	3,90 ⁵ / ₈	23,82	40,10 ¹ / ₂
4 " 1928	4,841 ³ / ₁₆	3,90 ⁵ / ₈	23,81 ¹ / ₂	40,10 ¹ / ₂
7 Nov. 1927	4,871 ¹ / ₃₂	3,92 ³ / ₄	23,85	40,34 ¹ / ₂
Muntpariteit ..	4,8667	13,92	23,81 ¹ / ₂	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	20 Oct. 1928	27 Oct. 1928	29 Oct./3 Nov. 1928 Laagste	3 Nov. 1928 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₁₆
Athene	Dr. p. £	375	374	374 ³ / ₄	375 ¹ / ₄
Bangkok ...	Sh. p. tical	1 10 ⁵ / ₁₆	1 10 ⁵ / ₁₆	1 10 ⁵ / ₁₆	1 10 ¹ / ₂
Budapest ...	Pen. p. £	27.83 ¹ / ₂	27.84	27.81	27.85
B. Aires ...	d. p. \$	47 ¹¹ / ₃₂	47 ⁵ / ₈	47 ⁵ / ₈	47 ¹⁵ / ₃₂
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1 65 ¹ / ₆₄	1 65 ¹ / ₆₄	1 61 ¹ / ₁₆	1 63 ³ / ₃₂
Constantin ..	Piast. p. £	955	965	950	970
Hongkong ..	Sh. p. \$	2 0 ¹ / ₂	2 0 ¹ / ₂	2 0 ¹ / ₄	2 1
Kobe	Sh. p. yen	1 10 ³ / ₃₂	1 11 ³ / ₈	1 11 ³ / ₃₂	1 11 ¹ / ₃₂
Lissabon ...	Escu. p. £	107 ¹ / ₂	107 ¹ / ₂	107	107 ¹ / ₂
Mexico	d. per \$	23 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂	23	24
Montevideo ..	d. per \$	50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₈	50 ¹ / ₂
Montreal ..	\$ per £	4.85 ¹ / ₈	4.85 ¹ / ₈	4.84 ¹ / ₈	4.85 ¹ / ₈
R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	559 ¹ / ₆₄	559 ¹ / ₆₄	525 ¹ / ₃₂	515 ¹ / ₆₄
Shanghai ...	Sh. p. tael	2 7 ¹⁹ / ₃₂	2 7 ²⁷ / ₃₂	2 7 ¹ / ₂	2 8 ¹ / ₈
Singapore ...	id. p. \$	2 361 ¹ / ₆₄	2 4	2 315 ¹ / ₁₆	2 4
Valparaiso 1).	\$ p. £	39.68	39.70	39.68	39.70
Warschau ...	Zl. p. £	43 ¹ / ₁₆	43 ¹ / ₁₆	43 ¹ / ₁₆	43 ¹ / ₁₆

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N.York 2)		Londen
29 Oct. 1928..	26 ¹¹ / ₁₆	57 ⁷ / ₈	29 Oct. 1928....	84/11 ¹ / ₂
30 " 1928..	26 ³ / ₄	58	30 " 1928....	84/11 ¹ / ₂
31 " 1928..	26 ³ / ₄	58 ¹ / ₈	31 " 1928....	84/11 ¹ / ₂
1 Nov. 1928..	26 ⁵ / ₈	57 ⁵ / ₈	1 Nov. 1928....	84/11 ¹ / ₂
2 " 1928..	26 ³ / ₄	58	2 " 1928....	84/11 ¹ / ₂
3 " 1928..	26 ¹³ / ₁₆	58	3 " 1928....	84/11 ¹ / ₂
5 Nov. 1927..	26 ⁵ / ₁₆	57	5 Nov. 1927....	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914..	24 ¹⁵ / ₁₆	59	20 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	23 Oct. 1928	31 Oct. 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank....	f —	f 83.904,64
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 1.305.148,85	f —
Voorschot op ultimo Sept. 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.	" 39.254.999,95	" 39.254.999,95
Voorschotten aan Suriname.....	" 10.176.506,13	" 10.188.383,98
Kasvord. weg. credietverst.a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 133.370.075,83	" 135.775.958,01
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 16.653.879,87	" 11.388.675,33
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	" —	" —
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 4.065.348,03	" 4.065.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank	f 14.247.340,16	f 14.030.256,97
Schatkistbiljetten in omloop 1)	" 68.997.000,—	" 68.985.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 84.250.000,—	" 82.450.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	" 19.000.000,—	" 21.000.000,—
Zilverbons in omloop	" 11.774.582,50	" 11.882.425,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ..	" —	" —
Id. aan Ned.-Indië	" 13.406.965,29	" 21.784.917,53
Id. aan Curaçao	" 173.869,27	" 173.556,96
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ..	" 829.004,50	" 935.941,23
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ..	" 22.995.220,10	" 20.207.522,62
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 1.640.000,—	" 1.640.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 7.915.585,47	" 7.921.318,33

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	27 Oct. 1928	3 Nov. 1928
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 17.543.000,—	f 22.983.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 14.648.000,—	" 17.287.000,—
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas....	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 42.414.000,—	" 43.070.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 939.000,—	" 813.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.012.000,—	" 622.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 5 November 1928

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 71.541.355,32 Bijbnk. " 5.148.187,13 Ag.sch. " 13.263.132,49		f 89.952.674,94
Papier o. h. Buitenl. in disconto			—
Idem eigen portef. ..	f 188.194.207,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ..			f 188.194.207,—
Beleeningen			
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 67.243.879,85 Bijbnk. " 9.514.630,03 Ag.sch. " 59.598.522,12		f 136.357.032,—
Op Effecten	f 129.002.597,22		—
Op Goederen en Spec. ..	f 7.354.434,78		—
Voorschotten a. h. Rijk			f 6.103.686,09
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	f 67.471.945,—		—
Muntmat., Goud ..	f 367.503.677,73		—
			f 434.975.622,73
Munt, Zilver, enz. ..	f 21.625.395,93		—
Muntmat., Zilver ..	—		—
			f 456.601.018,66
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds			f 24.639.353,38
Gebouwen en Meub. der Bank			f 5.000.000,—
Diverse rekeningen			f 29.697.562,29
			f 936.545.534,36
		Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—		—
Reservefonds	f 7.157.903,12		—
Bijzondere reserve	f 8.000.000,—		—
Pensioenfonds	f 5.539.401,60		—
Bankbiljetten in omloop	f 856.169.340,—		—
Bankassigatiën in omloop	f 473.007,92		—
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: { Anderen f 29.321.088,05			f 29.321.088,05
Diverse rekeningen			f 9.884.793,67
			f 936.545.534,36
Beschikbaar metaalsaldo	f 278.907.956,93		—
Op de basis van 2/5 metaaldekking ..	f 101.715.269,74		—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..			f 1.394.539.780,—

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings per-c.
	Munt	Muntmat.				
5 Nov. '28	67.472	367.504	856.169	29.794	278.908	51 ¹ / ₂
29 Oct. '28	67.483	367.504	828.703	34.207	284.109	53
22 " '28	67.484	367.504	811.753	37.688	286.663	54
15 " '28	67.486	367.506	824.298	39.285	283.598	53
8 " '28	67.489	367.506	833.041	48.407	279.857	52
1 " '28	67.491	367.506	855.104	46.353	276.108	50 ¹ / ₂
7 Nov. '27	67.840	318.266	834.664	40.307	237.702	47
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹ / ₂	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
5 Nov. 1928	89.953	2.000	136.357	188.194	29.698
29 Oct. 1928	82.408	21.000	117.041	186.795	26.813
22 " 1928	71.840	19.000	107.366	185.313	34.347
15 " 1928	68.368	15.000	109.576	202.337	37.370
8 " 1928	77.987	24.000	103.149	199.515	49.702
1 " 1928	77.088	22.000	114.727	197.798	59.172
7 Nov. 1927	161.539	—	133.389	131.016	57.731
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
29 Sept. 1928..	960	1.626	566	1.067	456
22 " 1928..	961	1.460	590	1.062	434
15 " 1928..	961	1.496	629	1.061	470
8 " 1928..	960	1.653	705	1.063	427
1 " 1928..	970	1.687	672	1.063	530
1 Oct. 1927..	1.170	1.682	580	900	601
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andero opeischb. schulden	Beschikk. metaal- saldo
3 Nov. 1928	187.500		321 000	65.200	33 020
27 Oct. 1928	187.300		320.700	62.700	33.940
20 „ 1928	187 200		322 100	61.900	33.600
6 Oct. 1928	171.762	15.940	323 727	51.792	37.494
29 Sept. 1928	171 938	15.558	319.978	54.073	37.875
22 „ 1928	172.093	15.379	320.206	49 134	39.736
15 „ 1928	172.282	14.917	324.106	40.938	41.181
5 Nov. 1927	183.139	17.547	321.639	74.486	121.769
6 Nov. 1926	198.494	28.778	337.117	68.082	146.701
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
3 Nov. 1928		165.700		***	49
27 Oct. 1928		159.400		***	49
20 „ 1928		157.600		***	49
6 Oct. 1928	13.047	33.281	94.070	51.342	50
29 Sept. 1928	12.399	32.961	92.080	52.812	50
22 „ 1928	12.671	31.698	90.607	50.549	51
15 „ 1928	13.060	29.765	89.341	49.313	51
5 Nov. 1927	11.799	27.049	126.024	34.410	51
6 Nov. 1926	12.424	25.327	99.514	46.744	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
31 Oct. 1928	164.921	134.502	291.567	56.250	241.915
24 „ 1928	166.737	133.179	291.056	56.250	241.533
17 „ 1928	167.147	133.501	293.288	56.250	243 901
10 „ 1928	167.501	134.194	295.831	56.250	246.502
3 „ 1928	168.227	135.007	295.947	56.250	246.553
26 Sept. 1928	173.205	134.494	293.919	56.250	244.388
2 Nov. 1927	151.251	136 576	294 222	56.250	244.480
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
31 Oct. '28	42.623	42.562	14.133	103.523	50.168	42 $\frac{5}{8}$
24 „ '28	37.300	39.396	10.123	102.170	53.308	47 $\frac{3}{8}$
17 „ '28	34.015	41.490	11.217	100.012	53.397	48
10 „ '28	31.110	45.183	13.934	97.751	53.057	47 $\frac{1}{2}$
3 „ '28	37.110	40.668	10.006	102.446	52.970	47 $\frac{1}{8}$
26 Sept. '28	31.682	41.578	9.694	103.741	58.460	51 $\frac{1}{2}$
2 Nov. '27	44.610	60.673	21.346	100.654	34.425	28 $\frac{1}{4}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen franos.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis- sels	Waarv. op het buitenl.	Belee- ningen	Renteloos voorschot a.d. Staat ²⁾
26 Oct. '28	30.786	732	13.983	22.678	18.525	2.099	3.200
19 „ '28	30.751	732	14.092	21.557	18.516	2.103	3.200
12 „ '28	30.715	732	13.836	21.648	18.425	2.140	3.200
5 „ '28	30.669	732	13.289	21.963	18.498	2.166	3.200
27 Oct. '27	5.545	343	56	1.632	7	1.664	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti- culieren
26 Oct. '28	5.930	1.270	61.327	7.727	4.201	6.880
19 „ '28	5.930	1.210	61.440	7.647	4.059	5.900
12 „ '28	5.930	1.196	62 021	7.675	3.865	5.459
5 „ '28	5.930	1.421	62.606	7.584	3.676	4.972
27 Oct. '27	—	24.080	54.700	33	—	10.753
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie van den franc op 25 Juni is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ De schuld van den Staat aan de Banque de France is op 25 Juni afgelost. ³⁾ Sluitpost activa.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 5 November 1928.

Hoewel er wel belangstelling is geweest voor den handel op sommige internationale fondsenmarkten, is de stemming over het algemeen of weifelend, of lusteloos geweest. Vooral te Berlijn is laatstgenoemde houding goed tot uiting gekomen, doch hier waren speciale factoren in het spel. Het vooruitzicht op de thans tot stand gekomen uitsluiting in de metaalnijverheid heeft het ondernemen van transacties eenigszins tegenhouden en hierbij had het aanbod nog de overhand. Dientengevolge is een loome tendenz ontstaan, welke alleen tegen het slot der berichtswEEK eenige verbetering heeft kunnen ondergaan. Vermoedelijk moet ten aanzien van dit herstel rekening worden gehouden met het gewone verschijnsel ter beurze: zoodra een lang verwachte gebeurtenis een feit is geworden, blijkt, dat de koersen de omstandigheid reeds ten volle hebben verdisconteerd. Een rem op den handel aan de beurs van Berlijn werd bovendien gelegd door de discussies omtrent de overmatige bezetting ter beurze; men is bezig maatregelen te beramen, teneinde het aantal beursbezoekers te doen verminderen.

Te Parijs werd de stemming gedrukt door politieke omstandigheden. Men was bevreesd, dat deze wel eens aanleiding zouden kunnen geven tot ontwikkelingen in den boezem van de huidige regeering en in verband hiermede heeft men de engagementen zoo sterk mogelijk beperkt. Ook heeft tot de loome tendenz medegewerkt het feit, dat het buitenland weinig aandacht aan de Fransche fondsenmarkt heeft geschonken. Onder andere omstandigheden ware wellicht eenige steun uit Duitschland te verwachten geweest, welke thans vrijwel geheel is weggebleven.

De markt te Londen was, voor zoover het de beleggingsafdeeling betrof, opgewekt van toon. Daarentegen is in de speculatievrije markten een zekere reactie op te merken geweest. Het feit, dat in de achter ons liggende berichtswEEK een „account” plaats heeft gevonden, heeft uit den aard der zaak bij dergelijke verkoopen als een drukkende factor gegolden. De meeste emissies hebben intusschen een goed onthaal gevonden.

Te New York was de stemming onregelmatig. De naderende presidentsverkiezing heeft echter op den omvang van de transacties geen merkbaar invloed gehad. De berichten uit handel en industrie bleven optimistisch luiden, zoodat geen vrees voor een reactie bestond, ook niet voor het tijdstip, dat de verkiezingen tot het verleden zullen behooren. Onder deze omstandigheden heeft de hernieuwde toeneming van de makelaarsvoorschotten geen druk uitgeoefend.

Ten onzent was de handel over het algemeen stil en de stemming onregelmatig, waarbij een dalende richting overheerschend is geweest, al waren er belangrijke uitzonderingen. In de afdeeling voor *beleggingspapieren* is weinig omgegaan en de fluctuaties waren niet van grooten omvang. 6% Ned. Werk. Schuld 1922: 104 $\frac{1}{8}$, 103 $\frac{15}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ % Ned. Werk. Schuld 1917: 100 $\frac{1}{16}$, 99 $\frac{5}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ % Ned. Indië 1926: 99 $\frac{3}{16}$, 99 $\frac{5}{16}$; 5% Mexico £ 100—1000 (afg.): 8 $\frac{1}{8}$; 5% Brazilië 1903 £ 100: 89 $\frac{3}{8}$, 88 $\frac{1}{4}$; 8% Sao Paulo 1921: 106 $\frac{3}{4}$, 106 $\frac{1}{16}$.

Daarentegen heeft de afdeeling voor *petroleum-aandeelen* nogal sterk de aandacht getrokken. De nieuwe emissie van aandelen Koninklijke Petroleum My. is thans aangekondigd, doch dit feit heeft den aandelen geen steun kunnen verleen. Wellicht heeft het ontbreken van animo van de zijde van Parijs en Londen medegewerkt tot den lichten achteruitgang van het koerspeil, welke hier te constateeren is geweest. In scherp contrast met deze houding was het koersverloop van aandelen Perlak Petroleum Maatschappij. In dit fonds zijn vrij groote kooporders uitgevoerd, welke de notering op een belangrijk hooger peil hebben gebracht. Voorts hebben aandelen Steaua Romana de belangstelling getrokken; een stijging van circa 11 $\frac{1}{2}$ tot ca. 12 $\frac{3}{8}$ pct. is ingetreden. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 445, 433; Gec. Holl. Petr. Cy.: 210; Kon. Ned. Petr. Mij.: 466 $\frac{3}{8}$, 457 $\frac{1}{2}$; Perlak Petroleum: 115 $\frac{3}{4}$, 131 $\frac{1}{2}$; Pseudawa: 22, 23 $\frac{1}{4}$; Marland Oil: 44 $\frac{9}{16}$, 44 $\frac{15}{16}$.

De *suikermarkt* was onregelmatig. Enkele dagen lang liepen geruchten, dat de V.J.S.P. een groote afdoening tot stand zou hebben gebracht van suiker uit oogst 1929. Toen deze geruchten waarheid bleken te bevatten, konden de meeste koersen min of meer belangrijk stijgen, om daarna weder achteruit te loopen als gevolg van de overweging, dat de behaalde prijzen voor de meeste fabrieken weinig winstgevend zouden zijn. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 153, 154 $\frac{1}{2}$; H.V.A.: 654 $\frac{1}{4}$, 654 $\frac{1}{2}$; Javasche Cultuur Mij.: 378, 372; Kalibagor: 357, 364; Maron: 238, 240; Moormann: 315, 318; Ned. Ind. Suiker Unie: 246 $\frac{1}{2}$, 244; Poerworedjo: 96 $\frac{1}{2}$, 100; Tjepper: 687 $\frac{1}{2}$, 690; Watoetoelis Poppoh: 780, 775.

Rubberaandeelen waren verlaten; hier en daar is een lichte reactie waar te nemen geweest. De uitschakeling van het plan Stevenson, welke op 1 November j.l. plaats heeft gevonden, heeft generlei invloed op de markt gehad. Wel zijn, in ver-

band hiermede, allerlei beschouwingen verschenen en berekeningen gemaakt, waarbij de meeste blijk hebben gegeven van een hoopgevend kijk op de toekomst. Dientengevolge waren er dan ook wel eenige aankopen in de markt, spoedig gevolgd door realisaties. De omzetten zijn echter voortdurend gering geweest. Amsterdam Rubber: 242, 239³/₈; Deli Batavia: 167¹/₄, 165; Hessa Rubber: 319¹/₄, 316; Indische Rubber: 274, 270; Java Caoutchouc: 154¹/₄, 150; Kali Telepak: 253, 248; Kendeng Lemboe: 329, 329¹/₂; Majanglanden: 292, 290¹/₄; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 277¹/₂, 277; R'dam Tapanoeli: 109¹/₂, 107; Serbadjadi: 194³/₄, 191; Sumatra Caoutchouc: 180, 172¹/₄; Sumatra Rubber: 188¹/₄, 187³/₄; Ver. Ind. Cultuur Ondernemingen: 134¹/₄, 132¹/₄; Intercontinental Rubber: 10, 9³/₄.

Tabaks-aandeelen hebben niet de minste aandacht getrokken. In de meeste gevallen zijn dan ook geen, of slechts bijzonder kleine fluctuaties voorgekomen, waarbij Javasoorten vaker de voorkeur hebben verkregen dan Sumatra soorten. Van laatstgenoemde is nog het meeste omgegaan in aandeelen Deli Batavia Maatschappij. Arendsburg: 669, 670; Besoeki Tabak Mij.: 541, 544; Deli Batavia: 511¹/₂, 519¹/₄; Deli Mij.: 423³/₄, 426¹/₂; Ngoepit: 336, 340; Oostkust: 182¹/₂, 182³/₄; Senembah: 499³/₄, 500.

De *scheepvaartafdeeling* heeft een kalm verloop gehad, doch heeft bijna voortdurend een vasten ondergrond te zien gegeven. De lichte verbetering van de vrachtenmarkt, althans voor sommige routes, heeft hiertoe aanleiding gegeven. Af en toe zijn realisaties voorgekomen, waardoor de verbetering, welke ten slotte kon worden behaald, slechts matig is gebleven. Holland-Amerika Lijn: 81¹/₂, 82; Java China Japan Lijn: 137, 136¹/₂; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 92⁵/₈, 92; Ned. Scheepvaart Unie: 204, 203³/₄; Nievelt Goudriaan: 119⁷/₈, 119³/₄; Stoomv. Mij. Nederland: 201¹/₂, 201³/₄.

Aandeelen in industriële ondernemingen waren vrij onregelmatig. De grootste aandacht werd getrokken door de krachtige koersverheffing van aandeelen Nederlandsche Kabelfabriek, in verband met de aangekondigde emissie van nieuwe aandeelen, waardoor aandeelhouders een belangrijke claim verkrijgen. De handel in het fonds is desniettemin gering geweest, doordat de meeste aandeelen zich in vaste handen bevinden. Aandeelen Philips Gloeilampenfabrieken hebben slechts af en toe eenige aandacht getrokken; de stemming was onregelmatig, doch wel veel van te nemen, dat het élan van enkele maanden geleden op het oogenblik niet meer aanwezig was. Aandeelen in kunstzijde ondernemingen bleven stil en met een neiging tot achteruitgang, evenals certificaten Margarine Unie. Centrale Suiker Mij.: 75, 75¹/₂; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 212¹/₂, 206; Internationale Viscose: 111³/₈, 111; Maekubee: 188³/₄, 177¹/₂; Margarine Unie: 244¹/₈, 241¹/₂; Ned. Kabelfabriek: 605, 661; Ned. Kunstzijdefabr.: 420¹/₂, 415; Philips Gloeilampenfabriek (Gem. B. v. A.): 774¹/₄, 777; Ougrée Marihaye: 374, 367; Separator: 179¹/₄, 176¹/₂; Zweedsche Lucifer Mij.: 456, 451.

Mijnaandeelen traden op den voorgrond door een krachtige koersverheffing van aandeelen Algemeene Exploratie Mij. en eenige vraag voor Müller Mijnbouw. Daarentegen was de belangstelling voor aandeelen Boeton sterk ingekrompen. Alg. Exploratie Mij.: 116³/₄, 121³/₈; Billiton Ie Rubriek: 961, 975; Boeton Mijnbouw Mij.: 215, 212¹/₂; Müller & Co's Mijnbouw Mij.: 101³/₄, 107; Oost Borneo: 69; Redjang Lebong: 152, 154¹/₂; Singkep Tin Mij.: 367, 365¹/₂.

Aandeelen in bankinstellingen waren vast en voor de meeste soorten iets hooger. Amsterdamsche Bank: 188, 187¹/₂; Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika: 68¹/₂, 68³/₈; Incasso Bank: 123, 124; Javasche Bank: 312¹/₂, 317; Koloniale Bank:

237¹/₂, 239¹/₂; Ned. Ind. Handelsbank: 164, 167; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 170¹/₂, 171³/₄; R'damsche Bankvereniging: 106¹/₄, 106; Twentsche Bank: 140.

De *Amerikaansche markt* bleef ten slotte lager in overeenstemming met New York. American Smelting & Refining Cy.: 273³/₄, 266¹/₈; Anaconda Copper: 179¹/₂, 177³/₄; Studebaker: 78¹/₈, 75³/₄; U. S. Leather: 34⁷/₈, 33; U. S. Steel Corp.: 161¹³/₁₆, 160³/₄; Atchison Topeca: 190¹/₂, 190¹⁵/₁₆; Erie: 59, 57; Missouri Kansas & Texas: 43³/₄, 44⁹/₁₆; New York Ontario & Western: 27³/₄, 26¹³/₁₆; Union-Pacific: 202, 205; Wabash Railway: 77³/₄, 76⁷/₈.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 6 November 1928.

De prijzen voor tarwe aan de termijnmarkt te Winnipeg zijn in de afgelopen week voor den December-termijn eenigszins gedaald. In vergelijking met een week geleden zijn zij op het oogenblik ruim $\frac{1}{2}$ dc. per 60 lbs. achteruitgegaan. Deze verlaging is niet groot en door velen was een veel grotere prijsdaling verwacht tegen den tijd, dat het dorschen van tarwe in Canada teneinde was. Tengevolge van den overvloedigen oogst en de daarmede verband houdende groote aanvoeren aan de binnenlandsche markten is de zichtbare voorraad in Canada grooter geworden en bestaat gebrék aan berg-ruimte om den steeds doorgaanden toevloer te bewaren.

Europeesche koopers, die dezen toestand zagen en in de meening verkeerden, dat hij bij toenemend aanbod van tarwe zou moeten verergeren, verwachtten daarvan verlaagde prijzen. Zij hebben daarom slechts matig gekocht en het aantal zaken, zoowel in Engeland als op het vasteland van Europa, was niet groot. De verwachting, dat prijzen zouden dalen in verband met de groote aanvoeren en toenemende voorraden bestond niet alleen in Europa, doch ook in Amerika was men dezelfde meening toegedaan en flauw gestemd. Tot nog toe zijn deze verwachtingen echter niet in vervulling gegaan en zijn de prijzen voor Canadeesche tarwe slechts weinig gedaald. De prijzen aan de termijnmarkt te Chicago ondergingen grotere verlagingen dan te Winnipeg. Voor den December-termijn waren zij ongeveer $1\frac{3}{4}$ dc. per 60 lbs. lager dan een week geleden. Het aanbod van tarwe uit de Vereenigde Staten is echter niet groot, want de houders hiervan geven er de voorkeur aan een afwachter houding aan te nemen. Dientengevolge moet voor het grootste gedeelte in de behoefte aan buitenlandsche tarwe voorzien worden door Manitoba tarwe. Zoowel afladers als de leiders van den Canadeeschen tarwepool maken van deze omstandigheid gebruik om hun tarwe op prijs te houden.

Reeds sedert geruimen tijd zijn geen nieuwe schattingen bekend gemaakt over de Canadeesche tarwe-opbrengst. Geregeld doen echter op het oogenblik geruchten de ronde, dat de opbrengst niet zoo groot zal zijn als korten tijd geleden werd verwacht. Schattingen, welke door particulieren worden gedaan, loopen zeer uiteen tengevolge van de moeilijkheden om te beoordeelen, in hoeverre schade door vorst is ontstaan. Men meent nu met de mogelijkheid te moeten rekenen, dat de opbrengst iets kleiner zal zijn dan 500 miljoen bushels, waarbij dan ook het door vorst geleden hebbende gedeelte moet worden gerekend. In verband met de vermoedelijke opbrengst en de schattingen van dit oogenblik uit Canada dient erop gewezen te worden, dat in Amerika genomen proeven wijzen op een hoog maal-rendement van den oogst van dit jaar, terwijl het van Canadeesche tarwe gemalen meel zeer goed moet bakken. Het monopolie, dat Canada op het oogenblik heeft voor de

INDUSTRIËELE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.— VOLGESTORT CEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	28 Oct./3 Nov. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	28 Oct./3 Nov. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe	34.853	1.884.525	1.852.698	—	58.843	39.252	1.943.368	1.891.950
Rogge	5.870	180.970	351.734	—	—	743	180.970	352.477
Boekweit	215	14.054	15.985	—	—	67	14.054	16.052
Maïs	1.204	865.180	1.189.744	847	178.345	202.499	1.043.525	1.392.243
Gerst	26.662	425.130	415.024	1.213	12.233	12.500	437.363	427.524
Haver	5.091	170.130	185.426	—	617	2.829	170.747	188.255
Lijnzaad	—	161.792	214.151	9.337	330.374	199.440	492.166	413.591
Lijnkoek	2.791	167.609	161.092	—	1.184	—	168.793	161.092
Tarwemeel	1.329	91.594	103.567	641	31.746	38.024	123.340	141.591
Andere meelsoorten	737	9.813	10.334	—	—	—	9.813	10.334

levering van tarwe naar Europa waardoor het mogelijk is, dat de prijzen zich handhaven niettegenstaande de statistische positie van tarwe flauw is, zal nog geruimen tijd voortduren tot Australië en Argentinië met tarwe in sterkere mate zullen beginnen te concurreeren. Wel gebeuren er reeds zaken in Plata-tarwe van den nieuwen oogst, doch de daarin tot stand gekomen omzetten zijn nog slechts van kleinen omvang. De vooruitzichten van den Argentijnschen tarwe-oogst blijven bij voortduring gunstig en verdere regen, welke in groote gedeelten van het land is gevallen, is van gunstigen invloed geweest. Wel werden geruchten over vorst in het Zuiden van Argentinië verspreid, doch er werd niet bij vermeld of daardoor schade was veroorzaakt. Het is ook zeer de vraag of vorst in dezen tijd van het jaar van nadeeligen invloed zal kunnen zijn. De verwachtingen over de opbrengst in Australië zijn, nadat overvloedig regen was gevallen, zeer optimistisch geweest en men sprak reeds van een vermoedelijke opbrengst van 200 miljoen bushels. Deze schatting blijkt overdreven geweest te zijn en volgens de laatste berichten meent men op een opbrengst van 150 miljoen bushels te mogen rekenen. In het vorige jaar was de opbrengst 116 miljoen bushels en in 1926 160 miljoen.

De verschepingen van rogge uit Noord-Amerika waren in de afgelopen week vrij belangrijk en grooter dan een week tevoren. Grootendeels dienden deze verschepingen tot vervulling van vroeger afgesloten contracten. Van nieuwe verkoopen van Amerikaanse rogge hoort men weinig. De vraag naar buitenlandsche rogge is vooral in Duitschland gering, omdat een groote oogst in Duitschland is binnengehaald. Zelfs verkoopt Duitschland inlandsche rogge, waarvan kleine kwantiteiten naar omliggende landen worden verschept. Ook naar Polen vond uitvoer van rogge plaats, doch omdat in dat land het invoerrecht op rogge is verhoogd, is aan den uitvoer daarheen een einde gekomen. Op het oogenblik wordt in Duitschland veel rogge van den inlandschen oogst gebruikt voor veevoeder wegens de hooge prijzen van buitenlandsche daarvoor bestemde granen, behalve gerst, welke wel laag in prijs is, doch waarvan de levering in Duitschland moeilijkheden oplevert wegens de kwaliteit van sommige Amerikaanse soorten.

Voor de voorziening van maïs zijn de invoerende landen in Europa gedurende den eerstkomenden tijd nog aangewezen op Argentinië. Wel wordt geregeld maïs uit Zuid-Afrika verladen, doch de verschepingen van daar zijn sterk verminderd en leggen voor de voorziening van Europa geen groot gewicht in de schaal. De verschepingen van maïs uit Argentinië zijn allengs kleiner geworden en ook in de afgelopen week waren zij weder kleiner dan in de voorafgaande. Dientengevolge is de stoomende voorraad weder verminderd en is het aanbod van stoomende Platamaïs verre van dringend. De prijzen aan de termijnmarkt te Buenos-Aires en te Rosario zijn in de afgelopen week gestegen. Te Buenos-Aires voor November en December 10 centavos, te Rosario voor dezelfde termijnen 15 centavos per 100 KG.

Bijna dagelijks werden door afladers en door houders van stoomende maïs hogere prijzen gevraagd. De verhooging, welke de prijzen in Europa voor stoomende maïs hebben ondergaan, hielden gelijken tred met de stijging aan de termijnmarkt in Argentinië. Op latere levering wordt geregeld Amerikaanse Mixed maïs aangeboden. De eerste partijen, welke worden aangeboden, zullen aan het einde van November worden verladen en daarvoor worden aanzienlijk hogere prijzen betaald dan voor verlading in December en de eerste maanden van het volgende jaar. Reeds werden groote contracten afgesloten tot prijzen, welke dagelijks veranderen in overeenstemming met de koersen aan de termijnmarkt te Chicago. Deze zijn in het begin der vorige week sterk verhoogd, doch hebben later eenige verlaging ondergaan. Gerekend over de geheele week sloot de Decembertermijn voor maïs te Chicago $\frac{1}{2}$ cent per 56 lbs. hooger dan een week geleden. De opbrengst

van den Amerikaanschen maïssoogst, welke eenigen tijd geleden op iets over de 3000 miljoen bushels werd geraamd, wordt nu van particuliere zijde geschat op 2912 miljoen bushels. Tengevolge van het droge weder schijnt de kwaliteit dit jaar zeer goed te zijn. Uit Roemenië mogen dit jaar geen of slechts zeer geringe aanvoeren naar West-Europa worden verwacht. De opbrengst van den maïssoogst wordt in Roemenië dit jaar geschat op 11.500.000 quarters tegen een opbrengst in het vorige jaar van 17 miljoen quarters en van 28 miljoen in 1926. In Zuid-Slavië wordt de opbrengst geschat op 9.700.000 quarters tegen een opbrengst in het vorige jaar van 9.900.000 en in 1926 van 15.600.000 quarters. Alleen zullen uitvoeren naar Italië plaats kunnen vinden.

Gerst was in de afgelopen week vooral voor stoomende en spoedig te verladen partijen flauwer. Moeilijkheden, welke in Duitschland met gerst uit de Vereenigde Staten nog steeds worden ondervonden, hebben een groot aanbod van deze gerstsoort doen ontstaan, doordat vele Duitse houders van gerst hunne partijen naar Nederland willen verkoopen en doordat partijen aan de markt komen, waarvan de documenten door Duitse ontvangers niet werden opgenomen. In verband met het groote aanbod en de verwachting, dat dientengevolge de prijzen zouden moeten worden verlaagd, namen koopers een afwachtende houding aan. De verwachting, dat de prijzen een verlaging zouden ondergaan, is bewaarheid en op het verlaagde niveau is de vraag weder eenigszins toegenomen. Vele Duitse koopers hebben hun Amerikaanse gerst, waarvan het niet zeker is, dat de kwaliteit goed zal zijn en of de invoer daarvan in Duitschland zal worden toegestaan, weder verkocht en daarvoor in de plaats weder andere gerstsoorten gekocht. Vooral Canadeesche en Donaugerst komen daarvoor in aanmerking. Voor de eerste soort zijn de prijzen gedurende de afgelopen week beter op peil gebleven. Van Donaugerst is het aanbod in de laatste dagen iets ruimer geworden en de prijzen daarvoor ondergingen een kleine verlaging. Afladers van Donaugerst zijn echter niet geneigd groote concessies te doen en zijn niet dringend aan de markt. No. 2 Amerikaanse gerst uit de Vereenigde Staten, met welke soort de bekende moeilijkheden in Duitschland worden ondervonden, wordt op latere levering niet in de tweede hand aangeboden en daarmee zijn alleen Amerikaanse afladers aan de markt. Voor die posities ter verlading in de eerste maanden van het volgende jaar bestaat dus niet het dringende aanbod van terugverkoopers en de prijzen voor deze latere afladingen ondergingen slechts matige verlaging.

De verschepingen van haver waren in de afgelopen week, zooals meestal in dezen tijd van het jaar, gering. Het grootste gedeelte van de verschepingen werd geleverd door Noord-Amerika. In deze soort alsook in Duitse haver komen geregeld kleine zaken tot stand.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten vervielen de afgelopen week opnieuw in eene zeer flauwe stemming met afbrokkelende prijzen.

In New-York liepen de noteeringen op de termijnmarkt vooral voor de vroegere leveringen dientengevolge sterk terug en sloten aan het einde der week als volgt: Dec. 1.93; Jan. 1.94; Mrt. 2.—; Mei 2.08; Juli 2.16; terwijl voor Spot Centrifugals de prijs daalde tot 3.77 d.e.

Raffinadeurs in Amerika beperken zich nog steeds tot de slechts hoog noodige aankopen van ruwsuiker. De prijs hiervoor daalde tot 2.1/32 d.e. c. & fr. New York op basis van Cubasuiker.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 57.000 tons, de versmeltingen 65.000 tons tegen 48.000 tons in 1927 en de voorraden 272.000 tons tegen 196.500 tons.

De laatste Cuba statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 30 Oct..	4.037.833	4.508.521	4.884.658
Consumptie	87.785	123.521	120.000
Weekontv. afscheephavens...	38.579	38.827	47.199
Totaal sedert 1 Jan.	3.675.713	4.076.961	4.501.181
Weekexport	86.913	58.698	101.316
Totale export sedert 1 Jan. ...	3.164.964	3.545.819	4.110.192
Voorraad afscheephavens.....	473.876	531.142	390.989
Voorraad Binnenland	311.208	308.039	263.477

Naar uit Honolulu verluidt, wordt de a.s. rietsuikeroogst van Hawaii op 825.000 tons (een recordoogst) geraamd.

Volgens F. O. Licht is de gunstige weersverandering met de zoozeer verlangde regens, die in October over vrijwel geheel Europa nog juist intijds inzetten, zeer ten goede van den te veld staanden bietoogst gekomen. De bieten konden belangrijk in gewicht toenemen, zonder dat het suikergehalte noemenswaardig terug liep. Licht vond dan ook aanleiding zijne raming van den a.s. Europeeschen bietsuikeroogst met ruim 200.000 tons te verhoogen in vergelijking met zijne eerste raming en publiceert de volgende gespecificeerde cijfers:

	1928/1929		1927/1928	Tons
	2e Raming	1e Raming	Opbrengst	
	31.10'28	28.9'28		
Duitschland	1.655.000	1.600.000	1.665.000	Tons
Tsjecho Slowakije ..	1.075.000	1.040.000	1.239.000	"
Oostenrijk	110.000	110.000	110.000	"
Hongarije	180.000	170.000	187.000	"
Frankrijk	860.000 ¹⁾	810.000 ¹⁾	863.000	"
België	260.000 ²⁾	260.000 ²⁾	273.000	"
Nederland	280.000 ³⁾	280.000 ³⁾	260.000	"
Denemarken	165.000	155.000	143.000	"
Zweden	165.000	165.000	145.000	"
Polen	700.000	640.000	567.000	"
Italië	380.000	390.000	284.000	"
Spanje	238.000	238.000	226.000	"
Britannië	245.000	245.000	238.000	"
Andere landen	279.000	274.000	318.000	"
Tot. Europa z. Rusland	6.592.000	6.377.000	6.518.000	Tons
Rusland	1.430.000	1.430.000	1.500.000	"
Tot. Europa incl. Rusl.	8.022.000	7.807.000	8.018.000	Tons

¹⁾ Inclusief 35.000 tons suiker van uit Nederland en België geïmporteerde bieten.

²⁾ Excl. 20.000 t. suiker } die als bieten naar Frankrijk
³⁾ „ 15.000 „ } zullen worden gezonden om daar
 verwerkt te worden.

Deze cijfers worden door Licht nog niet als finaal beschouwd, aangezien het weer in de komende twee weken nog grooten invloed op den oogst kan hebben.

In Engeland verlaagden Raffinadeurs den prijs van hun product deze week met 3 d. Op de termijnmarkt liepen de noteringen tusschen 8½ d. en 7½ d. terug.

De Ruwsuikermarkt sloot op de volgende noteringen: Dec. Sh 9/2¼; Mrt. Sh 9/3; Mei Sh 9/3¼; Aug. Sh 9/7½; Sept. Sh 9/8¼.

Op Java verkochten de V.I.S.P. uit oogst 1928 nog 10.500 tons Superieur tot den bekenden prijs van f 13½, terwijl uit oogst 1929 200.000 tons Muscovados voor verscheping bewesten Suez werden verkocht tot f 10,25 met optie van Hoofdsuiker tot f 10,50. Het contract der V.I.S.P. leden werd in 'eene te Amsterdam gehouden vergadering verlegd tot ultimo December 1930. De markt voor tweedehands suiker was stil zonder noemenswaardige verandering.

Hier te lande opende de termijnmarkt in kalme stemming. Prijzen konden zich echter niet op het openingsniveau handhaven en sloten na enige fluctuatie op ongeveer f ½ lagere noteringen als volgt: Dec. f 13½ à f 1¼; Mrt. f 13¼ à ½; Mei f 14. — à 13¾ en Aug. f 14¼ à 14. —.

De omzet bedroeg deze week 6400 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 31 October 1928.

Prijzen van Amerikaanse katoen zijn sedert de vorige week slechts weinig veranderd. Het Ginnersbericht, dat op Donderdag gepubliceerd werd, veroorzaakte een tijdelijke stijging, doch had geen invloed op den algemeenen prijsloop. Volgens dit rapport waren tot 17 October 8.147.000 balen gegend, een cijfer, dat een paar duizend balen grooter is dan het correspondeerend cijfer voor 1927 en minder dan 600.000 balen lager dan het cijfer voor 1926. Het vorig Ginners rapport gaf een aanmerkelijk geringeren voorraad dan vorig jaar aan, zoodat het rapport van verleden Donderdag als een gunstigere aanwijzing voor den oogst beschouwd kan worden. Egyptische katoen heeft denzelfden loop als Amerikaanse katoen gevolgd en is dus lager in prijs dan een week geleden.

Voor verkoopers van Amerikaanse garens is het een teleurstellende week geweest. Prijzen zijn over het algemeen onveranderd, doch er zijn slechts weinig groote zaken gedaan om de prijzen te testen, welke verkoopers zouden willen accepteren. Er zijn teekenen, die er op wijzen, dat koopers op de meeste Oostersche markten bij enigszins vaste katoenprijzen bereid zouden zijn hun voorraden weer aan te vullen.

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE		ROGGE		MAIS		GERST		LIJNZAAD		STEENKOLEN		PETROLEUM		IJZER		KOPER	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,075	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73,-	100,0	62,16	100,0
Januari 1926	*16,90	98,3	11,475	87,8	190,25	82,	184,25	78,1	370,75	80,2	10,05	93,1	1,51	89,9	70,-	95,9	59,3-	95,3
Februari	*16,30	94,8	+11,525	88,1	174,00	75,2	175,00	74,2	353,00	76,3	10,20	94,4	1,80	107,7	70/6	96,6	59,12-	96,0
Maart	*15,375	89,4	+11,475	87,8	167,75	72,5	174,50	73,9	330,00	71,4	9,85	91,2	1,80	107,1	70/6	96,6	58,15/6	94,7
April	*16,10	93,6	+11,45	87,6	177,50	76,7	194,75	82,5	335,75	72,6	10,00	92,6	1,80	107,1	70/6	96,6	57,7/6	92,4
Mei	*16,325	94,9	+11,00	84,1	168,50	72,8	192,50	81,6	334,50	72,3	13,10	121,3	1,93	114,9	73/-	100,0	56,9/6	91,0
Juni	*16,125	93,7	+11,125	85,1	171,00	73,9	198,75	84,2	360,25	77,9	13,85	128,2	2,05	122,0	76/6	104,8	56,17/6	91,6
Juli	*16,20	94,2	+12,175	93,1	175,25	75,7	200,50	85,0	382,50	82,7	16,35	151,4	2,05	122,0	87/-	119,2	58,2-	93,6
Augustus	15,35	89,2	+11,825	90,4	170,50	73,7	190,50	80,7	376,50	81,4	17,25	159,7	2,05	122,0	90/6	124,0	58,19/6	95,0
September	14,80	86,0	+11,95	91,4	170,00	73,5	194,75	86,8	360,25	77,9	15,25	142,2	2,05	122,0	94/6	129,5	58,15/-	94,6
October	15,75	91,6	+12,325	94,3	175,50	75,8	187,75	82,7	367,75	79,5	31,10	288,0	2,05	122,0	118/-	161,6	58,7/6	94,0
November	16,025	93,2	+12,60	96,4	177,75	76,8	215,00	91,1	382,50	82,7	38,25	353,7	1,81	107,7	120/6	165,1	57,6/6	92,3
December	15,41	89,5	+12,20	93,3	173,50	74,9	210,75	89,3	373,75	80,8	19,00	175,9	1,75	104,2	99/6	136,3	56,19/6	91,8
Januari 1927	15,225	88,5	+12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55,7/6	89,2
Februari	15,225	88,5	+13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54,16/-	88,3
Maart	15,05	87,5	+12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55,17/-	89,9
April	14,80	86,0	+12,825	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55,2/6	88,8
Mei	15,75	91,6	+13,575	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54,14/-	81,1
Juni	15,60	90,7	+13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54,2/6	87,2
Juli	15,10	87,8	+12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53,19/-	86,9
Augustus	14,875	86,5	+11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55,5/6	89,0
September	14,70	85,5	+12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54,13/-	88,0
October	13,725	79,8	+11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55,5/-	89,0
November	13,45	78,2	+12,125	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	55,5/-	89,1
December	13,40	77,9	+12,575	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	59,1/-	95,1
Januari 1928	13,50	78,5	+12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	60,2/-	96,8
Februari	13,80	80,2	+12,875	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	62,-/	99,9
Maart	14,60	84,9	+14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,6
April	15,30	88,9	+14,975	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,4
Mei	15,30	88,9	+15,475	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/-	101,1
Juni	14,375	83,6	+14,275	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,9
Juli	14,25	82,8	+13,075	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,3
Augustus	12,00	69,8	+12,625	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,7
September	11,65	67,7	+11,575	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/-	102,1
October	12,28	71,4	+12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,7
5 November	12,30	71,5	+12,00	91,8	230,00	99,4	180,00	76,3	377,00	81,5	10,25	94,9	1,18	70,2	66/-	90,4	67,10/-	108,7

¹⁾ Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. ²⁾ = Western vóór de invoering van * Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

doch het grootste gedeelte van de vraag, dat deze week is doorgekomen, schijnt alleen prijstesting ten doel te hebben gehad. Er zijn voor Indië niet veel zaken gedaan, doch de andere overzeesche markten hebben slechts weinig te rapporteeren. De meeste spinners, zoowel van Amerikaansche als Egyptische katoen zijn tot verder zakendoen bereid en het is heel goed mogelijk, dat enkelen bereid zijn tot lage prijzen af te geven om hunne fabrieken nog voor eenigen tijd werk te bezorgen. Prijzen zijn echter nog merkwaardig vast, den stand van den handel in aanmerking genomen.

Hoewel prijzen zeer vast zijn, gaat er in de doekmarkt weinig om en er worden niet veel nieuwe zaken afgesloten. De overzeesche markten schijnen verdere ontwikkelingen af te wachten en de resultaten zijn dan ook teleurstellend. Het schijnt, dat speciaal Zuid-Amerika en de binnenlandsche handel er toe hebben bijgedragen de positie van fabrikanten te verbeteren. Zooals wij reeds gezegd hebben, worden er geregeld kleine hoeveelheden in stapelgoederen verkocht. Indische koopers stellen hun aanvullingsorders zoo lang mogelijk uit en zullen zeker teleurgesteld worden, indien zij bemerken, dat zij niet zoo'n vlugge levering kunnen verkrijgen, als zij wel verwacht hadden. De vraag is momenteel tot stilstand gekomen, zonder eenige schijnbare reden, daar het Ginnersbericht praktisch geen invloed op den loop der prijzen heeft gehad.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 23 Oct. 30 Oct.
 24 Oct. 31 Oct. T.T. op Br.-Indië 1/6 ¹/₈ 1/6 ⁵/₈
 F.G.F. Sakellaridis 18,30 17,75 T.T. op Hongkong 2/0 ¹/₈ 2/0 ¹/₈
 G.F. No. 1 Oomra 6,85 6,65 T.T. op Shanghai 2/7 ¹/₄ 2/7 ¹/₄

KOFFIE.

De iets betere stemming, welke reeds in de laatste dagen der vorige week in de plaats was getreden van de weifelende houding, die enkele weken daarvoor overheerschend was geweest, hield aan, ofschoon de prijzen, zoowel in de productie-landen als op de termijnmarkten, geen noemenswaardige verandering aantoonden. Tegenover een rijzing van slechts -/6 à 1/- per cwt. van de kost- en vracht-aanbiedingen van Santos en van Rio stonden zoo goed als onveranderde offertes van Robusta uit Nederlandsch-Indië en van gewasschen koffies uit de verschillende landen van Centraal-Amerika.

Aan de termijnmarkt alhier stegen de noteeringen aanvankelijk een fractie, doch daarna zaken zij weder een kleinigheid in en bij het afsluiten van dit bericht stonden zij op bijna dezelfde cijfers als een week geleden.

De officieele loco-noteeringen bleven alhier onveranderd vastgesteld op 65 ct. per 1/2 K.G. voor Superior Santos en 53 ct. voor Robusta, doch de gang van zaken bleef nog altijd

slepend en de afzet beantwoordde dientengevolge ook ditmaal niet aan wat redelijkerwijze mocht worden verwacht.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in October de aanvoer geweest is als volgt:

	1928	1927	1926
	balen balen balen		
In Europa	783.000	807.000	708.000
In Ver. Staten van Am.	802.000	990.000	842.000
Totaal	1.585.000	1.797.000	1.550.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar bedroegen 18.580.000 balen tegen 17.282.000 balen in 1927 en 16.992.000 balen in 1926.

De Afleveringen in October waren:

	1928	1927	1926
	balen balen balen ..		
In Europa	873.000	967.000	666.000
In Ver. Staten van Am.	812.000	903.000	855.000
Totaal	1.685.000	1.870.000	1.521.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar waren 18.373.000 balen tegen 17.629.000 balen in 1927 en 17.092.000 balen in 1926.

Vanaf 1 Juli tot 31 October waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 6.369.000 balen tegen 6.619.000 balen in 1927 en 6.655.000 balen in 1926, terwijl de Afleveringen bedroegen 6.795.000 balen tegen 7.041.000 balen in 1927 en 6.452.000 balen in 1926.

De zichtbare voorraad was op 1 November in Europa 1.930.000 balen tegen 2.020.000 balen op 1 October. In Amerika bedroeg hij 693.000 balen tegen 703.000 balen op 1 October. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.623.000 balen tegen 2.723.000 balen op 1 October. Hij bedroeg op 1 November 1927 - 2.128.000 balen en op 1 November 1926 - 2.424.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 November 5.332.000 balen tegen 5.365.000 balen op 1 October en 5.240.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 November nog niet bekend is, doch die op 1 October bedroegen 13.469.000 balen en op 1 November 1927 - 11.049.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 102/- à 104/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 104/- à 106/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 79/3 à 81/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		THEE Afl. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 K.G.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913=100 tot 1925=100		Indexcijfer van The Economist, herleid van 1913=100 tot 1925=100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%				
261.17-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0		
283.6/-	108,2	20,75	89,2	48,75	88,6	26,00	88,1	3/4,25	113,0	16,875	90,0	57,5	93,7	103,5	122,5	98,7	93,4		
286.3/-	109,3	20,55	88,0	46,50	84,5	25,00	84,7	2/7,625	88,8	17,125	91,3	58	94,5	103,5	122,5	96,1	92,3		
285.14/-	109,1	19,40	83,4	47,50	86,4	25,50	86,4	2/5,125	81,8	16,375	87,3	57,25	93,3	100,25	118,6	93,5	91,1		
282.19/6	108,1	19,10	82,1	47,50	86,4	25,00	84,7	2/1,25	70,9	16,375	87,3	54,25	88,4	97,5	115,4	92,3	90,4		
268.14/6	102,6	18,95	81,2	47,50	86,4	24,25	82,2	1/10,5	63,2	16,50	88,0	55	89,6	102,25	121,0	92,3	89,4		
268.13/6	102,6	18,45	79,3	47,50	86,4	24,00	81,4	1/8,375	57,5	16,625	88,7	56	91,2	100	118,3	92,9	90,0		
283.6/-	108,2	18,80	80,9	47,50	86,4	23,75	80,5	1/8,375	7,5	16,75	89,3	57	92,9	89,25	105,6	91,0	90,2		
294.10/6	112,5	18,45	79,3	47,75	86,8	24,50	83,1	1/7,625	55,1	16,375	87,3	57,75	94,1	—	—	89,7	92,2		
307.19/6	117,6	17,35	74,3	48,75	88,6	25,25	85,6	1/8,125	56,5	17,25	92,0	57,25	93,3	87,75	103,8	90,3	94,7		
314.14/6	120,2	13,25	57,0	47,50	86,4	24,75	83,9	1/8,875	58,6	17,875	95,3	53,5	87,2	89,5	105,9	92,3	94,5		
308.1/6	117,7	12,90	55,5	44,75	81,4	24,00	81,4	1/8	56,1	19,625	104,7	51,625	84,1	85,25	100,9	94,8	93,3		
307.-/6	117,3	12,60	54,2	44,75	81,4	24,50	83,1	1/6,5	51,9	21,875	116,7	50	81,5	79,25	93,8	94,8	88,7		
259.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71	84,0	93,5	87,6		
309.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3	92,9	89,5		
312.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,625	110,0	48	78,2	70	82,8	94,2	87,9		
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	92,3	87,4		
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	93,5	88,9		
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1	89,3		
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84	99,4	97,4	89,2		
292 +/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	96,1	90,8		
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8	96,8	90,0		
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93	110,1	96,8	89,1		
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4	88,3		
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25	105,6	97,4	88,0		
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7	86,7		
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	95,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8	87,4		
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1	88,4		
234.6/-	89,5	20,65	88,4	54,50	99,1	33,00	111,9	-9,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,1	90,1		
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1	90,0		
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	16,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7	88,3		
211.19/-	80,9	19,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5	86,8		
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9	85,0		
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	93,5			
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-8,8	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73	86,4				
229.10/-	87,6	19,35 ²⁾	83,2 ³⁾	46,50 ⁶⁾	84,5 ⁶⁾	26,50 ⁶⁾	89,8 ⁶⁾	-8,875	24,9	13,75	73,3	53	86,4						

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928). ³⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 2 Nov. ⁶⁾ 1 Nov.

Palembang Robusta, November-verschepping,	40	ct.
Benkoelen " " "	42	"
Mandheling " " "	45 $\frac{1}{2}$	"
W.I.B. f.a.q. " " "	54	"

alles per $\frac{1}{2}$ Kg., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
5 Nov.	\$ 15,94	\$ 15,26	\$ 14,84	\$ 14,07
29 Oct.	" 15,90	" 15,27	" 14,83	" 14,13
22 "	" 16,10	" 15,40	" 14,95	" 14,25
15 "	" 16,39	" 15,79	" 15,36	" 14,65

Rotterdam, 6 November 1928.

THEE.

De theemarkt in de afgelopen week bepaalde zich tot de veiling van 1 dezer, die een aanbod te zien gaf van ca. 12.000 kn. Ned. Indische thee, directe aanvoer.

De stemming was vrij vlot en Amsterdam volgde, wat het prijsniveau betreft, het voetspoor van Londen, dat in de weken na de vorige Amsterdamsche veiling vrijwel voortdurend vaste markten te zien had gegeven met kleine prijsverhogingen.

Bij deze veiling bewogen de meeste prijzen zich op een niveau dat, afhankelijk van de sorteeringen en kwaliteiten, gemiddeld van 2 tot 11 cts. hooger was. Alle kwaliteiten deelden mede in deze verhoging, terwijl het meest gezocht bleken de betere gruis-sorteeringen van de middenkwaliteiten.

Het veiling-gemiddelde steeg van 70 cts. per $\frac{1}{2}$ KG. „in entrepôt” van de veiling van 11 October jl. tot 76 cts. voor deze veiling.

Er werden per saldo slechts 1000 kisten opgehouden, welke onverkochte voorraad nog dagelijks vermindert.

Voor de veiling van den 22sten November a.s., de vóór-laatste van dit jaar, werd een hoeveelheid aangeslagen van circa 12.500 kn. Nederl.-Indische thee, directe aanvoer.

Amsterdam, 5 November 1928.

STEENKOLEN.

Naar het schijnt, wordt in Wales voor zeer groote contracten niet langer de hand gehouden aan de minimumprijzen en dit zou oorzaak kunnen zijn, dat de betrekkelijke vastheid, die daar de laatste maanden geheerscht heeft, aan het wankelen wordt gebracht. In Yorkshire is voor November de productie vastgesteld op 65 % van de ingeschreven basishoeveelheid, wat evenwel niet bewerkstelligd heeft, dat er meerdere kolen beschikbaar zijn gekomen voor export dan voorheen. Sommige kolensoorten in de Humber zijn nagenoeg niet te krijgen.

In Westfalen is een lockout toegepast in de metaalindustrie, waardoor stellig de vetkolen-produceerende mijnen zullen worden getroffen. Wanneer deze onverhoopt zouden moeten worden stilgelegd, zou dat van grooten invloed kunnen zijn op de kolenprijzen in het algemeen.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 9,75
Durham Ongezeefde	" 10,50
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	" 12,50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	" 10,10
Yorkshire gewassen Doubles	" 11,75
Westfaalsche Vetsfönder	" 13,75
" Vetsstukken	" 15,—
" Smeenootjes	" 14,50
" Gasvlamfönder	" 13,75
" Gietokes	" 16,75
Hollandsche Eierbriketten	" 15,—

alles per ton van 1.000 K.G. franco station Rotterdam/Amsterdam f 10,25.

Markt vast.

6 November 1928.

IJZER.

De stand van de Continentale ruwijzermarkt is onveranderd gebleven. Meer en meer verschijnen er berichten over het binnendringen van Engelsch (Midland) ijzer. De Cleveland markt blijft gekenmerkt door een zeer beperkte vraag.

Volgens de laatste berichten begint het conflict in de ijzer- en staalindustrie van het Ruhrgebied reeds eenigermate invloed uit te oefenen op de staalexportmarkt. Reeds wordt gemeld, dat verscheidene producenten zich van de markt hebben teruggetrokken.

VRACHTENMARKT.

De betere stemming van de Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef de afgelopen week voortduren. De vrachten zijn $\frac{1}{2}$ cent opgelopen. Van Montreal naar

Antwerpen of Rotterdam werd 16 $\frac{1}{2}$ cents zwaar graan voor November belading betaald, naar Rotterdam direct 18 cents voor gerst, naar de Fransch Atlantische havens 17 $\frac{1}{2}$ cents, naar Genua, Leghorn, Napels 23 cents, naar de Syrische havens 28 cents. Van de Northern range werden verscheidene booten bevracht naar Antwerpen of Rotterdam per November/December en December belading tegen 14 $\frac{1}{2}$ cents, met optie Hamburg/Bremen tegen 15 $\frac{1}{2}$ cents en naar Fransch Atlantische havens tegen 16 cents, alles zwaar graan. Naar Denemarken/Zweden werd bevracht tegen 21 cents naar 3 havens voor December/Januari en Januari belading. Van de Golf van Mexico werd naar Bremen 21 cents betaald per November/December. Per December en Januari naar Antwerpen of Rotterdam werd 18 cents gedaan.

De suikervrachtenmarkt van West-Indië bleef kalm. Een 7000 tonner werd bevracht naar U.K./Continent per November en November/December tegen 17/6, maar op het oogblik zou er weinig kans zijn onder 20/- tonnage te krijgen.

De tendenz van de North Pacific was deze week kalm. De vrachten zijn vast gebleven. Van Vancouver werd een 7000 tonner per December/Januari naar U.K./Continent bevracht tegen 32/- (naar Antwerpen of Rotterdam 6 d. minder). Voor tonnage naar Portugal bleef een constante vraag en werd een 6500 tonner bevracht naar Lissabon en/of Leixoes per December/Januari tegen 34/- één, 35/- beide havens. De vraag naar „picked Continental ports” is schaarsch, doch er zou voor December en Januari belading tegen 31/- naar Antwerpen of Rotterdam bevracht kunnen worden.

Van de La Plata was veel vraag naar tonnage voor alle posities tot December/Januari, de vrachten bleven vast, speciaal voor November. Van Upriver naar U.K./Continent werd per November 23/6 betaald per December 23/3 en per December/Januari 23/-.

Voor Nitrate in volle ladingen is de belangstelling matig, maar de vrachten hebben zich goed gehandhaafd. Naar Bordeaux/Hamburg range is een December boot genomen tegen 27/6 met optie Noord-Spanje tegen 28/6, Middellandsche Zee 29/6, Alexandrië 30/6 of Danzig 30/-. Wat lijnruimte betreft, blijven bevrachters in het algemeen onverschillig met het oog op de cijfers, waarop men trampbooten kan krijgen.

De Oostelijke afdelingen waren over het algemeen kalm gestemd, maar door krapheid van tonnage bleven de vrachten gehandhaafd. Van Saigon werd per November/December naar U.K./Continent tegen 32/6 bevracht. Van Java bleven de vrachten kalm; voor November/December tonnage is de vracht nominaal 28/6 naar het Continent. De Australische bevrachters zijn, wat betreft ladingen naar het U.K./Continent, eigenlijk nog niet aan de markt; de eenige afsluitingen zijn: een substituuat order voor ca. 7000 ton, per Januari, van Sydney naar Middellandsche Zee/U.K./Continent tegen 44/9, optie Zuid-Australië of Victoria tegen 44/3, en een 7500 tonner per Januari/Februari naar Zuid-Australië of Victoria tegen 43/6. De hoofdvraag blijft voor havens van den Levant: een December/Januari boot is bevracht van Sydney naar Alexandrië en/of Beyron tegen 43/9 en een 6500 tonner van Melbourne naar Alexandrië/Beyrouit tegen 42/6 optie beide havens 43/9.

Van de Middellandsche Zee werd voor erts betaald: Bona/Middelsbrough 7/1 $\frac{1}{2}$, Bougie/Newport Dock 6/-, Huelva/Dunkirk 9/-. Voor fosfaat is betaald voor een groote boot van Sfax naar Bordeaux en Nantes 6/- en van Bona naar Amsterdam en/of Delfzijl 7/6 één, 7/9 twee havens; naar de U.K. havens is de vracht 9/6 tot 10/-.

Voor uitgaande kolenvrachten van Engeland bleef de markt vast, in het bijzonder voor prompte verscheppingen. Van Zuid-Wales werd o.a. afgesloten: Rouaan 5/-, Genua 10/3, Port-Said 12/-, Buenos-Aires 13/6, en van de Oostkust: Helsingfors 6/10 $\frac{1}{2}$, Hamburg 4/3, Genua 10/-, Las Palmas 10/-.

Van de Oostzee zijn de vrachten zeer vast, vooral van de Noordelijke havens, die naar men verwacht nog slechts een 2 à 3 weken open zullen zijn. Voor prompte tonnage van Zuid-Finland naar Holland werd tegen f 27/28 afgesloten, voor grotere booten iets minder en voor kleinere booten iets meer zelfs tot f 31,50. Voor 400 stds. van Hernösand naar Delfzijl zijn f 31,— te maken.

RIJNVAART.

Week van 28 October t/m. 3 November 1928.

De aanvoeren van zeezijde waren iets minder dan de voorafgaande week.

De scheepsruimte bleef, bij matige vraag, voldoende beschikbaar. De ertsvracht bedroeg min. f 0.55/65 en maximum f 0.65/75 met resp. $\frac{1}{4}$ en $\frac{1}{2}$ lostijd.

Naar den Bovenrijn bedroeg de vracht voor ruwe producten ca. f 1.30—1.40 met $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ lostijd. Ook werden eenige kleinere schepen gecharterd voor diverse goederen in daghuur op basis van 2 $\frac{1}{2}$ à 2 $\frac{3}{4}$ Cent per ton.

Het sleeploon varieerde tusschen het 40 en 45 Cents tarief.

VRAAGT PROEFNUMMERS VAN HET

OCTROOI- EN MERKENBLAD

AAN DE ADMINISTRATIE: WIJNHAVEN 113, ROTTERDAM, TEL. 7843

Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië gevestigd te 's-Gravenhage

bericht dat voor H.H. AANDEELHOUDERS de gelegenheid is opengesteld tot inschrijving op

f 82.420.600.- Aandeelen der Maatij,

recht gevende op het volle dividend over het boekjaar 1929 en volgende dividenden (verdeeld in aandeelen à f 1000.— en Onder-Aandeelen à f 100.—) tot den koers van 100 pCt. en wel van Maandag 12 November e.k. af tot en met

Vrijdag 7 December e.k.

tot des namiddags 4 uur,

te 's-Gravenhage: ten Kantore der Heeren SCHILL & CAPADOSE,
te Amsterdam: ten Kantore der NEDERL. HANDEL MAATIJ,
ten Kantore der Heeren DUNLOP & Co.,
ten Kantore der Heeren DUNLOP & PHILIPS,
ten Kantore der Heeren GEBR. BOISSEVAIN,
te Rotterdam: ten Kantore der Heeren VAN DER HOOP,
OFFERS & Zn.,
te Batavia: ten Kantore der Factorij der NEDERL. HANDEL
MAATSCHAPPIJ,
te Soerabaia: } ten Kantore van het Agentschap der NEDERL.
te Semarang: } HANDEL MAATSCHAPPIJ,
te Medan: }
te Londen: ten Kantore der Heeren N. M. ROTHSCHILD
& SONS,

alwaar exemplaren van het bericht en inschrijvingsbiljetten verkrijgbaar zijn en verdere inlichtingen worden verstrekt.

Aan Leden van:

de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam,
de Vereeniging van Effectenhandelaren te Rotterdam
en den Bond van den Geld- en Effectenhandel in de Provincie
wordt bij de storting $\frac{3}{8}$ pCt. provisie vergoed over het hun toegewezen bedrag.

DE DIRECTIE.

's-Gravenhage, 5 November 1928.

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tienduizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U *Exporteur, Importeur, Fabrikant* of *Groothandelaar* is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande Kelly's Directory op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843

Voorlezingen over Organisatie van den Handel

door J. GROOTEN

Prijs f 2,90

Alom verkrijgb. bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ
ROTTERDAM

10 talen!

„Het grootste talenblad
van Europa”

De Spiegel van Handel en Wandel

De beste aanvulling
van alle taalstudie!

Hoofdredacteur: Dr. E. E. J. Messing
Walenburgerweg 49, Rotterdam
Administratie: Wijnhaven 113, R'dam

f 5.— per jaar
proefnummer gratis

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOE-ROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

Kleine Advertentiën in de Nieuwe Rott. Courant

f 1.50 per 10 woorden - Iedere 2 woorden meer 25 cents

Worden aangenomen voor de rubrieken: Vraag en aanbod, Huur en Verhuur, Betrekkingen gezocht en aangeboden, Gevonden en verloren goederen, Voorschotten gevraagd en aangeboden, Lessen gevraagd en aangeboden, Diversen, bij: **de Bureaux en Agenten van de N.R.C.** te Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage en alom in den lande waar Agenten zijn gevestigd, **Erkende Advertentiebureaux, Boekhandelaren, Kantoorboekhandelaren, Kantoorhouders der Posterijen** en bij alle Kiosken.

Lessen over den Handel

door

J. GROOTEN

Prijs f 8.— Geb. f 8.90

Alom verkrijgbaar
bij den Boekhandel

en bij

Nijgh & van Ditmar's Uitg.-Mij
Rotterdam

Aardrijkskundig Woordenboek

der geheele aarde
door **CHR. H. VAN AKEN**

Prijs in linnen f 8.75
,, in halfleer f 10.-

Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

Koersberekening

Door **JOH. HAGE**

Een handleiding bij het be-
rekenen van koersen.

Prijs f 2,90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel
en bij Nijgh & v. Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam.

De Vestigingsfactoren der Katoenindustrie in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika

door

Dr. J. WISSELINK

Prijs ingenaaid f 6.—

Moge dit gave en rijpe werk de belangstelling vinden die het verdient. Wetenschap, industrie en arbeid zijn door de verschijning ervan gelijkelijk gediend.

Prof. VOLMER in
„De Naamlooze Vennootschap”.

Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers Mij. - Rotterdam.

DE GOEDEREN HANDEL

DOOR

J. GROOTEN

Leeraar M.O. Wiskunde en Boekhouden
Dir. der Levensverz. Mij N.O.G., A'dam

en

P. BEISHUIZEN Gzn.

Leeraar aan de Handelsscholen van de
Alg. Winkeliersvereeniging, Amsterdam

Deel I f 1.50

Deel II f 1.75

Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Mij, Rotterdam